

# سالنامه

## ۲۰۲۲

# سپیری

تسلیحات، خلع سلاح و امنیت  
بین المللی

خلاصه

## پژوهشکده بین‌المللی صلح استکهلم

سیبری یک موسسه بین‌المللی مستقل است که به پژوهش درباره درگیری، تسلیحات، کنترل تسلیحات و خلع سلاح اختصاص داده شده است. سیبری که در ۱۹۶۶ تأسیس شد، داده‌ها، تحلیل‌ها و پیشنهادهایی را بر اساس منابع آزاد به سیاستگذاران، پژوهشگران، رسانه‌ها و عموم علاقه‌مندان ارائه می‌دهد.

### سالنامه سیبری

سالنامه سیبری ۲۰۲۲ ترکیبی از داده‌های اصلی را در زمینه‌هایی مانند هزینه‌های نظامی جهان، انتقال بین‌المللی اسلحه، تولید اسلحه، نیروهای هسته‌ای، درگیری‌های مسلحانه و عملیات صلح چند جانبه همراه با جدیدترین تحلیل‌های جنبه‌های مهم کنترل تسلیحات، صلح و امنیت بین‌المللی ارائه می‌کند. این جزوه مطالب سالنامه سیبری ۲۰۲۲ را خلاصه می‌کند، و نمونه‌هایی از داده‌ها و تحلیل‌های موجود در آن را ارائه می‌دهد.

### فهرست مطالب

۱	۱. مقدمه: ثبات بین‌المللی و امنیت انسانی در ۲۰۲۱
	بخش اول. درگیری‌های مسلحانه و مدیریت درگیری‌ها، ۲۰۲۱
۲	۲. تحولات جهانی در درگیری‌های مسلحانه، فرایندهای صلح و عملیات صلح
۴	۳. درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در قاره آمریکا
۵	۴. درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در آسیا و اقیانوسیه
۶	۵. درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در اروپا
۷	۶. درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در خاورمیانه و آفریقای شمالی
۸	۷. درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در آفریقای جنوب صحرا
	بخش دوم. هزینه‌های نظامی و تسلیحات، ۲۰۲۱
۱۰	۸. هزینه‌های نظامی و تحولات تولید سلاح
۱۲	۹. انتقال بین‌المللی اسلحه
۱۴	۱۰. نیروهای هسته‌ای جهان
	بخش سوم. عدم گسترش، کنترل تسلیحات و خلع سلاح، ۲۰۲۱
۱۶	۱۱. خلع سلاح هسته‌ای، کنترل تسلیحات و عدم گسترش
۱۸	۱۲. تهدیدهای امنیتی شیمیایی، بیولوژیک و بهداشتی
۱۹	۱۳. کنترل تسلیحات متعارف و مهار فناوری‌های سلاح‌های نوین
۲۰	۱۴. کنترل‌های تجارت اسلحه و کاربرد-دوگانه
۲۲	پیوست‌ها

نقشه، ص ۹ قدرانی از: هوگو اهلنیوس، نورپیل.

توجه: متن اصلی انگلیسی مبنا و نسخه رسمی خلاصه کتاب سیبری سال ۲۰۲۲ میباشد و خواننده میبایست ترجمه با نسخه اصلی انگلیسی بررسی نماید.



## جنگ در اوکراین

دورنمای امنیت بین‌المللی در پایان ۲۰۲۱ زیر نفوذ افزون‌شدگی رویارویی‌های بین روسیه و اوکراین، و بین چین و ایالات متحده آمریکا قرار داشت. گرچه هیچ‌یک از این دو رویارویی در ۲۰۲۱ به جنگ گسترش داده نشدند، حمله روسیه به اوکراین در ۲۴ فوریه ۲۰۲۲ شوکی به نظام بین‌الملل وارد کرد که بسیار فراتر از بازتاب‌های بحران‌های دیگر ۲۰۲۱ است. با هشدارهای پی‌درپی روسیه که استفاده از سلاح‌های هسته‌ای کنار گذاشته نشده است، این پیامدهای منفی برجسته می‌شود. پاسخ غرب بر فراهم‌سازی کمک‌های نظامی به اوکراین و اعمال تحریم‌های اقتصادی ضد روسیه متمرکز شده است.

پیامدهای جنگ بسیار فراگیر، دربرگیرنده تأثیر شدید بر امنیت غذایی جهانی خواهد بود، چون که روسیه و اوکراین هر دو تولیدکنندگان بزرگ مواد غذایی هستند. ترتیبات امنیتی اروپایی در حال دگرگونی است، و پیوند‌های سیاسی جهانی و اولویت‌های راهبردی نیز اثرپذیر خواهند بود. مخالفت با اقدامات روسیه در اوکراین گسترده بود، ولی جهان شمول نبود، به‌ترتیبی که ۳۵ کشور از دادن رای به قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل در مارس ۲۰۲۲ که از روسیه انتقاد کرد، پرهیز کردند. چند کشور فرضیه غرب درباره زمینه اخلاقی ویژه در این بحران را به چالش کشیدند. به ویژه، چین که دوستی نزدیک خود با روسیه را در اوایل فوریه ۲۰۲۲ بازتأیید کرده بود، در زمره‌های آنهایی بود که رای ممتنع دادند.

## افق امنیتی گسترده‌تر در ۲۰۲۱

پس از چند سال پس‌رفت چشمگیر، امنیت بین‌الملل در ۲۰۲۱ روی هم رفته نه‌باز هم بدتر شد و نه بهبود یافت. با این حال، شواهد ناامنی پایدار فراگیر بود. شمار درگیری‌های مسلحانه تغییر چندانی نداشت، و تا پایان ۲۰۲۱ هیچ فرآیند صلح مهمی آغاز نشده بود. در اوت، مداخله غربی ۲۰ ساله در افغانستان با شکست به پایان رسید. درگیری مسلحانه در اتیوپی هم بدون ابتکار بین‌المللی کارآمد برای فرونشاندن خشونت ادامه داشت. هزینه‌های نظامی جهانی همچنان افزایش یافت، کما این که از ۲۰۱۵ تاکنون هر سال بیشتر شده است و از میزان مهم ۲ تریلیون دلار گذر کرده است. ۹ کشوری که دارای تسلیحات هسته‌ای هستند، همگی مشغول به روزرسانی زرادخانه‌های هسته‌ای خود بودند. فشار بلندمدت تغییرات آب و هوایی و همه‌گیری جهانی کووید-۱۹ هر دو در ۲۰۲۱ کماکان ادامه یافت.

## گذراه‌های نو برای همکاری بین‌المللی

بیانیه مشترک ایالات متحده-چین درباره بهبود بخشیدن عملکرد اقلیمی صادر شده در بیست و ششمین کنفرانس تغییرات آب و هوایی سازمان ملل (کاپ۲۶) در نوامبر ۲۰۲۱، نشانه خوشایندی بود که همکاری بین‌قدرت‌های بزرگ هنوز در برخی مسائل جهانی امکان‌پذیر است. با این حال، روی هم رفته، نظام بین‌الملل از عهده این کار بر نمی‌آید و قدرت‌های بزرگ متمرکز بر پاسخگویی به چالش‌های بزرگ امنیت انسانی نیستند. راه‌رو به جلو شاید در گزارش ۲۰۲۱ دبیرکل سازمان ملل متحد «دستور کار مشترک ما» باشد که رویکردی را برای گستره کاملی از تنگناها و بحران‌های کنونی ترسیم می‌کند. گرچه برای اجرا، به پشتیبانی یک ائتلاف بزرگ، گوناگون و به اندازه کافی اثرگذار از دولت‌ها، سیستم سازمان ملل متحد و نهاد‌های چندجانبه منطقه‌ای به همراه نهاد‌های جامعه مدنی نیاز دارد. ●



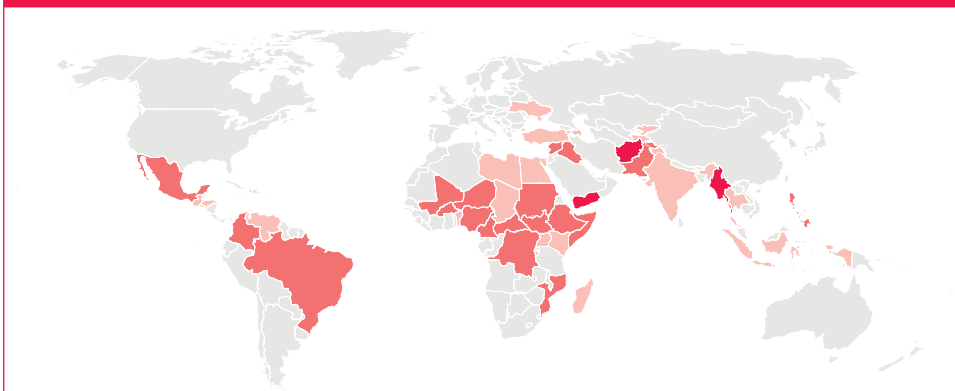
## ۲. تحولات جهانی در درگیری های مسلحانه، فرآیندهای صلح و عملیات صلح

درگیری های مسلحانه فعال دست کم در ۴۶ کشور در ۲۰۲۱ (یک مورد کمتر از ۲۰۲۰) رخ داد: ۸ تا در قاره آمریکا، ۹ تا در آسیا و اقیانوسیه، ۳ تا در اروپا، ۸ تا در خاورمیانه و آفریقای شمالی (منا)، و ۱۸ تا در آفریقای جنوب صحرا. مشابه سال های پیشین، بیشتر آن ها در داخل کشوری واحد (درون کشوری)، بین نیروهای دولتی و یک یا چند گروه غیردولتی مسلح روی داد. سه درگیری مسلحانه بزرگ (با سالانه بیش از ۱۰۰۰۰ مرگ ناشی از درگیری) بودند: افغانستان، یمن و میانمار. روی هم ۱۹ درگیری مسلحانه با شدت زیاد (با ۱۰۰۰ - ۹۹۹۹ مرگ مربوط به درگیری) بودند: نیجریه، اتیوپی، مکزیک، سوریه، جمهوری دموکراتیک کنگو، برزیل، سومالی، عراق، بورکینافاسو، سودان جنوبی، مالی، سودان، جمهوری آفریقای مرکزی، نیجر، کامرون، پاکستان، کلمبیا، موزامبیک و فیلیپین. تنها سه درگیری مسلحانه بین کشورها روی داد: زدخوردهای مرزی سطح پایین بین هندوستان و پاکستان؛ بین ارمنستان و آذربایجان؛ و بین قرقیزستان و تاجیکستان. در دو درگیری مسلحانه دیگر نیروهای دولتی و گروه های مسلحی که آرزوی شکل گیری کشوری مستقل داشتند (اسرائیل با فلسطینی ها، و ترکیه با کردها) جنگیدند.

### پیامدهای درگیری مسلحانه

شمار کل برآوردشده مرگ و میر مربوط به درگیری در ۲۰۲۱ نزدیک به ۱۵۰۰۰۰ نفر رسید که ۱۳ درصد بیش از ۲۰۲۰ بود. این افزایش ناشی از زیادتز شدن مرگ و میر چشمگیر در آسیا و اقیانوسیه (افزایشی ۵۹ درصدی از ۲۰۲۰) — بیشتر به دلیل افزایش تلفات در افغانستان، میانمار و پاکستان — و کشورهای آفریقای جنوب صحرا (با افزایش ۱۹ درصدی) بود. مرگ و میر ناشی از درگیری برآوردشده برای سومین سال پیاپی در منا فروکش کرد. هرچند تلفات برآمده از درگیری روی هم رفته روندی نزولی در سال های اخیر نشان داده است، به نظر می رسد که پیامدهای دیگر درگیری های مسلحانه (گاهی همراه با عواملی جانبی) همچون آوارگی جمعیت، ناامنی غذایی، نیازهای بشردوستانه و نقض قوانین بشردوستانه بین المللی از لحاظ شدت افزایش یافته باشد.

### درگیری های مسلحانه در ۲۰۲۱



■ درگیری های مسلحانه بزرگ با ۱۰۰۰۰ یا بیشتر مرگ ناشی از درگیری در ۲۰۲۱.  
■ درگیری های مسلحانه پرشدت با ۱۰۰۰ تا ۹۹۹۹ مرگ ناشی از درگیری در ۲۰۲۱.  
■ درگیری های مسلحانه کمشدت با ۲۵ تا ۹۹۹ مرگ ناشی از درگیری در ۲۰۲۱.

توجه: مرزهای استفاده شده در این نقشه به معنای هیچ تاییدی یا پذیرش از سوی سیبری نیست.



درگیری های مسلحانه همچنان یکی از پیشران های اصلی ناامنی غذایی در ۲۰۲۱ باقی ماند. به دلیل اثرگذاری سه گانه درگیری، شوک های اقلیمی و پیامدهای اجتماعی-اقتصادی همه گیری کووید-۱۹، شمار بی سابقه بالغ بر ۲۸۳ میلیون نفر در ۸۰ کشور احتمال دارد در ۲۰۲۱ ناامن غذایی یا در معرض خطر زیاد بوده اند (بالتر از شمار ۲۷۰ میلیون نفر در ۷۹ کشور در ۲۰۲۰).

### توافق نامه های صلح

بیشتر فرآیندهای صلح در طی ۲۰۲۱ بازاستادند یا با شکست های جدی روبرو شدند. با این همه، برخی از بیشترین کاهش خشونت های مسلحانه در ۲۰۲۱ در شریایی رخ داد که آتش بس ها و توافق های تقسیم قدرت در ۲۰۲۰ (به طور نمونه، در لیبی، ناگورنو- قره باغ، و سوریه) به دست آمده بودند. همه گیری کووید-۱۹ در ۲۰۲۱ کمترین اثر را بر درگیری های مسلحانه داشت— در بیشتر موارد، سطح درگیری های مسلحانه ماندگار بود یا چه بسا افزایش یافت.

### روندهای عملیات صلح چندجانبه

۶۳ عملیات فعال در ۲۰۲۱، یک مورد بیش از سال پیش، وجود داشتند. سه عملیات در ۲۰۲۱ به پایان رسیدند: مأموریت حمایت قاطع (آراس ام) به رهبری سازمان پیمان اتلانتیک شمالی در افغانستان؛ مأموریت ناظران حقوق بشر و کارشناسان نظامی اتحادیه آفریقا (ای یو) در برونڈی؛ و مأموریت ناظر سازمان امنیت و همکاری در اروپا در ایست های بازرسی گوکوو و دونتسک روسیه. چهار عملیات آغاز شد: مأموریت کمک انتقال یکپارچه سازمان ملل در سودان؛ مرکز واپایش مشترک روسیه و ترکیه در آذربایجان؛ مأموریت جامعه توسعه آفریقای جنوبی در موزامبیک؛ و مأموریت آموزش نظامی اتحادیه اروپا در موزامبیک. شمار پرسنل مستقر در عملیات صلح چندجانبه در طی ۲۰۲۱ تا ۱۲ درصد کمتر شد، و به ۱۱۱۸۵۸ نفر در ۳۱ دسامبر ۲۰۲۱ رسید. این کاهش بیشتر به دلیل پایان یافتن دو عملیات صلح چندجانبه، یعنی (آراس ام) و عملیات ترکیبی سازمان ملل-اتحادیه آفریقا در دارفور بود، که مأموریت خود را در ۳۱ دسامبر ۲۰۲۰ به انجام رساند. سازمان ملل متحد با مسئولیت برای نزدیک به یک سوم از کل عملیات صلح چندجانبه و بیش از دو سوم از کل پرسنل، همچنان سازمان پیشرو در این زمینه باقی ماند. در ۲۰۲۱ مأموریت اتحادیه آفریقا (ای یو) در سومالی همچنان بزرگ ترین عملیات صلح چندجانبه بود. اتیوپی

هنوز بیش ترین کمک دهنده سپاه بود، و پس از آن اوگاندا و بنگلادش قرار داشتند. در ۲۰۲۱، نرخ تلفات سالانه برای کشته شدن دشمنانه پرسنل بین المللی در عملیات صلح سازمان ملل، پس از کاهش در ۲۰۲۰، باز هم افزایش یافت. مأموریت پابرجایی یکپارچه چندبعدی سازمان ملل متحد در مالی همچنان مرگبارترین عملیات صلح سازمان ملل متحد از لحاظ مرگ های خصومت آمیز و کل تلفات باقی ماند. شمار عملیات هایی که «عملیات صلح چندجانبه» (آن طور که از سوی سپیری تعریف شده) نیستند، در ۲۰۲۱ با اعزام «مأموریت پاسداری از صلح» مشترک بین المللی در جزایر سلیمان کماکان افزایش پیدا کرد. روند دیگری در ۲۰۲۱ تشدید رقابت های ژئوپلیتیک بین کشورهای غربی با روسیه یا چین، یا با هر دو بود که بر مقررات مأموریت ها، فرجام ها و بازسازی ها تأثیر داشت. ●



چندین درگیری مسلحانه با برآورده سازی آستانه تعیین شده در قوانین بین المللی برای درگیری های مسلحانه غیربین المللی (نیاک) در کلمبیا و مکزیک فعال بودند. شش کشور دیگر در قاره امریکا — برزیل، السالوادور، گواتمالا، هائیتی، هندوراس و ونزوئلا — در ۲۰۲۱ سطوح بالایی را از خشونت های مسلحانه تجربه کردند، و همچنین از سوی سپیری بر اساس شمار جان باختگان مربوط به نبرد بنام دارندگان درگیری های مسلحانه مشخص شدند. سه عملیات صلح چندجانبه در قاره امریکا در ۲۰۲۱ فعال بود: دو تا در کلمبیا و یکی در هائیتی.

#### امریکای شمالی و دریای کارائیب

سه «نیاک» در مکزیک دیده شد: بین دولت و کارتل سینالوا؛ بین دولت و کارتل نسل جدید جالسکو (سی جی ان جی)؛ و بین دو کارتل رقیب. افزون بر این، صدها دارودسته و گروه های کوچک تر درگیر جنایت و خشونت بودند، و نقض گسترده حقوق بشر از سوی نیروهای دولتی روی داد.

در هائیتی، ترور رئیس جمهور بر ژرفای بی ثباتی سیاسی افزود. آوارگی انبوه ناشی از پیامدهای ترکیبی فقر شدید، فساد، خشونت فراگیر تبهکاران، و بلایای طبیعی افزایش جهشی داشت.

#### امریکای مرکزی

درگیری های مسلحانه در السالوادور، گواتمالا و هندوراس در ۲۰۲۱ همگی مربوط به خشونت های تبهکاران می شد. دو تا از بدنام ترین دارودسته های خیابانی در قاره امریکا — مارا سالواتروچا (ام اس ۱۳) و گروه خیابان هجدهم (باریو ۱۸) باهم رقیب — از نفوذ زیادی در هر سه کشور برخوردارند. السالوادور و گواتمالا در ۲۰۲۱ شاهد خشونت، اقتدارگرایی و فساد روبه رشدی بودند، حال آن که با انتخاب زیومارا کاسترو، تنها رهبر زن در امریکای مرکزی، در جایگاه رئیس جمهور، این سال در هندوراس با نشانه های امیدبخش تری به پایان رسید. با وجود این، کشور همچنان درگیر سطوح بالای فقر، جنایت خشونت آمیز و فساد است.

#### امریکای جنوبی

در کلمبیا دست کم سه درگیری موازی و همپوشان در ۲۰۲۱ ادامه داشت: بین دولت و ارتش آزادیبخش ملی (ئی ال ان)؛ بین دولت و گروه های جنگ آماد مخالف نیروهای مسلح انقلابی کلمبیا-ارتش مردمی (فارک-ئی پی)؛ و بین (ئی ال ان) و نیروهای دفاع- از خود گیتانیستای کلمبیا (ای جی سی).

برزیل در ۲۰۲۱ شاهد افزایش مرگ و میر برآوردی مربوط به نبرد و سایر درگیری ها بود، و خشونت علیه غیرنظامیان به اندازه نبرد ها باعث مرگ شد. ماهیت درگیری مسلحانه در برزیل پیچیده است و مشخص کردنش دشوار است. کمابیش ۵۷ درصد از ۲۶۲۰ مرگ ناشی از نبرد مربوط به خشونت بین نیروهای دولتی و گروه های مسلح ناشناس، با خشونت بین پلیس و شبه نظامیان سیاسی بود، حال آن که ۴۲ درصد دربرگیرنده خشونت های بین شبه نظامیان سیاسی بود.

در ونزوئلا، همچنان که دولت دست دهی نظارت خود بر بخش هایی از قلمرو را به دارودسته ها و گروه های مسلح به چالش کشید، نیروهای دولتی به کارهای خشونت آمیز دست زدند. ●

پس از آن که طالبان نظارت کشور را به دنبال خروج نهایی نیروهای امریکا و (ناتو) به دست گرفت، در عمل جنگ در افغانستان به پایان رسید. فروپاشی پرشتاب دولت افغانستان و بازگشت پیروزمندانه طالبان به قدرت، چندین پرسش دیرینه درباره توانایی طالبان برای اداره و یک پارچه سازی کشور، آینده حقوق بشر و نقش زنان در جامعه، و واکنش مناسب قدرت های منطقه ای و بقیه در جامعه بین المللی به جا گذاشت.

#### میانمار

در میانمار کودتایی نظامی در آغاز فوریه ۲۰۲۱ به دوره کوتاه تازه ترین حکومت غیرنظامی پایان داد و به اوج گیری اعتراض ها و خشونت در سراسر کشور انجامید. درگیری مسلحانه از درگیری کم شدت، به درگیری مسلحانه بزرگی با بیش از ۱۱۰۰۰ مرگ ناشی از درگیری در ۲۰۲۱ تبدیل شد. در پایان سال، نیروهای دولتی و نیروهای مقاومت (ائتلاف ضعیفی از گروه های مسلح قومی و شبه نظامیان غیرنظامی) در بن بست خشونت آمیزی قفل شده بودند، که گویی دیپلماسی منطقه ای نامحتمل بود بتواند آن را بشکند. افزون بر خشونت مسلحانه و سرکوب رژیم، میانمار با بحران انسانی فزاینده ای روبرو شد که ویژگی آن گسترش رکود اقتصادی، افزایش آوارگی داخلی، فروپاشی مراقبت های سلامت، و جهش فقر و ناامنی غذایی است. ●

نه کشور در آسیا و اقیانوسیه در ۲۰۲۱ درگیری های مسلحانه فعال را تجربه کردند، که دو کشور بیش از ۲۰۲۰ بود. سه کشور در آسیای جنوبی بودند — افغانستان (جنگ داخلی بین المللی شده بزرگ)، هندوستان (درگیری های مرزی بین کشوری کم شدت ترکیبی و مسلحانه زیرملی)، و پاکستان (درگیری های مرزی بین کشوری پرشدت ترکیبی و مسلحانه زیرملی)؛ چهار تا در آسیای جنوب شرقی بودند — یک درگیری مسلحانه بزرگ در میانمار، و درگیری های مسلحانه کم شدت در اندونزی، فیلیپین و تایلند؛ و یک درگیری جدید بین-کشوری کم شدت در آسیای مرکزی بین قرقیزستان و تاجیکستان وجود داشت. کل کشته شدگان مربوط به درگیری در آسیا و اقیانوسیه در ۲۰۲۱ افزایشی ۵۹ درصدی داشت (در ۲۰۲۰ نزدیک به ۵۰ درصد کاهش یافته بود).

سه روند در ۲۰۲۱ نگران کننده پابرجا ماند: (الف) رقابت فزاینده چین و امریکا، همراه با سیاست خارجی بیش از پیش جسورانه چین؛ (ب) تهدیدها و درگیری های گوناگونی که در جستار کلی تروریسم/ضد تروریسم در برگیرنده هم دولت ها و هم بازیگران غیردولتی واقع می شوند؛ (ج) اثر فزاینده پیش آمدهای خطرناک آب و هوا و اقلیم.

#### فرآیندهای صلح

تنها به شمار کمی از درگیری های مسلحانه از سوی فرآیندهای صلح جاری یا نوین در ۲۰۲۱ رسیدگی شد. جمهوری کره (کره جنوبی)، جمهوری دموکراتیک خلق کره (کره شمالی)، چین، امریکا از نظر اصولی برای اعلام پایان رسمی جنگ کره به توافق رسیدند. آتش بس جدیدی بین هندوستان و پاکستان درباره درگیری مسلحانه بین کشوری آنها بر سر کشمیر، و نیز کاهش جزئی در سردی روابط چین و هندوستان دیده شد. پنج عملیات صلح چندجانبه در این منطقه در ۲۰۲۱ — به همان اندازه ۲۰۲۰ فعال بودند.



درگیری اوکراین کانون تنش های همیشگی بین روسیه و بقیه اروپا بر سر چندین مسئله دربرگیرنده حمله های سایبری، رفتار با الکسی ناوالنی رهبر مخالفان روسیه، بحران سیاسی در بلاروس، و تقویت همکاری امنیتی دوجانبه بین چین و روسیه بود. در دسامبر ۲۰۲۱، این تنش ها با مطرح کردن درخواست های امنیتی روسیه در دو پیش نویس معاهده هایی که قرار بود در مجموعه ای از نشست های اوایل ژانویه ۲۰۲۲ با امریکا و (ناتو) به بحث گذاشته شوند، به اوج خود رسید. روسیه تاکید کرد که شکست در اعلام پشتیبانی از این اسناد به پاسخ نظامی نامشخص ولی جدی منجر خواهد شد، گرچه در این متون چیز بسیار کمی دیده می شد که محتمل بود از سوی ایالات متحده امریکا یا ناتو پذیرفته شود.

#### اختلاف های حل نشده

در جاهای دیگر اروپا، تنش در درگیری های تاحدی خاموش ولی حل نشده در فضای پسا شوروی، بالکان غربی و قبرس ادامه داشت. آتش بس نوامبر ۲۰۲۰ بین ارمنستان و آذربایجان بیشتر در مناطقی که نیروهای حافظ صلح روسی مستقر بودند برقرار شد، ولی در مناطق دیگر مرگ ناشی از نبرد در زدوخوردهای پراکنده و موارد نقض آتش بس بالاتر از آستانه یک درگیری مسلحانه برجای ماند. چالش های امنیتی جدی و پیچیده ای نیز در همسایگی جنوبی اروپا و فراتر از آن، به ویژه در مدیترانه شرقی دیده می شد. عملیات صلح همه جانبه در اروپا در ۲۰۲۱ بیش از سال گذشته فعال بود. ●

دو درگیری مسلحانه در اروپا در ۲۰۲۱ فعال بود: درگیری مرزی بین کشوری بین ارمنستان و آذربایجان برای نظارت بر ناگورنو-قره باغ، و درگیری مسلحانه کم شدت بین المللی شده و زیرملی جاری در اوکراین. دیرگاه در ۲۰۲۱، دومین آماده سازی نظامی گسترده روسیه در نزدیکی مرزهای اوکراین، ترس و هراس از اوج گیری درگیری در اوکراین به درگیری مسلحانه بزرگ بین کشوری را بیشتر کرد — این در فوریه ۲۰۲۲ روی داد.

#### اوکراین

از هنگام الحاق کریمه به روسیه در مارس ۲۰۱۴ و پس آیند بروز درگیری مسلحانه در اوکراین شرقی در منطقه ای که بیشتر وقت ها دونباس نامیده می شود، اوکراین کانون درگیری قلمرویی اصلی اروپا بوده است. پس از ماه ها آرام آرام تشدید شدن، درگیری مسلحانه در دونباس در ماه های مارس و آوریل ۲۰۲۱، هنگامی که شورشیان مورد حمایت روسیه و نیروهای دولتی اوکراینی با نقض توافق آتش بس ژوئیه ۲۰۲۰ زدو خورد کردند، مجدد اوج گرفت.

تنش ها بیشتر افزایش پیدا کرد، زیرا روسیه ده ها هزار نیروی اضافی را در سراسر مرز با اوکراین در اواخر مارس تا اوایل آوریل ۲۰۲۱ مستقر کرد. در نوامبر، با وقفه در مذاکره های صلح، روسیه دگر بار هزاران سپاه خود را در نزدیکی مرز با اوکراین مستقر کرد، درحالی که تنها بخشی از نیروهایش را از آماده سازی آوریل به عقب کشیده بود. گرچه انگیزه ها و اهداف روسیه عمدی مبهم دیده می شد، ولی بنظر میرسد که رئیس جمهور پوتین در آن زمان از تهدید تهاجم برای دستیابی به یک اوکراین سربه راه تر و نیز دگرگونی گسترده در نظم امنیتی اروپایی، و به همان اندازه برای نمایش قدرت به مردم روسیه استفاده می کند.





## ۶. درگیری های مسلحانه و فرآیندهای صلح در خاورمیانه و آفریقای شمالی

### درگیری اسرائیل و فلسطین

پویایی بنیادین درگیری اسرائیلی-فلسطینی در ۲۰۲۱ ادامه داشت. در مه ۲۰۲۱، درگیری در غزه، با جنگیدن اسرائیل و حماس در نبردی ۱۱ روزه، چهارمین درگیری آنها در ۱۴ سال گذشته، دگربار اوج گرفت. درگیری در غزه همچنین ناآرامی در کرانه باختری را، افزون بر اعتصاب عمومی بی همتا در میان فلسطینی ها در سراسر اسرائیل، غزه و کرانه باختری، و اعتراض های خیابانی گسترده و خشونت های مردم هيجان زده در شهرها و شهرستان های ناهمساز اسرائیل جرقه زد.

#### یمن

جنگ داخلی در یمن در سرتاسر سال ادامه داشت، و یکی از بدترین بحران های بشردوستانه در جهان را با بیش از نیم میلیون نفر در آستانه قحطی وخیم تر کرد. در پایان ۲۰۲۱، پس از هفت سال از هم گسختگی سرزمینی و گسترش گروه های مسلح و درگیری های فرعی، این درگیری باز در حال اوج گیری بود، و چشم انداز حل و فصل سیاسی بعید باقی ماند. ●

هشت کشور با درگیری های مسلحانه فعال در خاورمیانه و آفریقای شمالی (منا) در ۲۰۲۱ (به همان شمار در ۲۰۲۰) وجود داشت: مصر، عراق، اسرائیل (فلسطین)، لبنان، لیبی، سوریه، ترکیه و یمن. مجموع کشته شدگان مربوط به درگیری در منطقه برای چهارمین سال پیاپی نزدیک به ۷۵ درصد نسبت به ۲۰۱۷ کاهش یافت. یمن تنها درگیری مسلحانه بزرگ منطقه، با سالانه بیش از ۱۰۰۰۰ کشته بود، و به جز عراق و سوریه (درگیری های مسلحانه پر شدت زیاد)، بقیه درگیری های مسلحانه کم شدت بودند. بسیاری از درگیری ها به هم پیوسته بوده، و دربرگیرنده قدرت های منطقه ای و بین المللی افزون بر بازیگران غیردولتی زیادی بودند. ۱۴ عملیات صلح چندجانبه در منطقه خاورمیانه و آفریقای شمالی در ۲۰۲۱ انجام شد، به همان شمار سال پیشین.

درگیری های مسلحانه پیچیده و به هم پیوسته در عراق، سوریه و ترکیه

وضعیت در سوریه در ۲۰۲۱ ناپایدار بود. ترکیه و شبه نظامیان سوری هم سوی آن به حمله های خود در مناطق زیر نظارت کردها در شمال شرق سوریه شدت بخشیدند. آتش بس ادلب میانجی گری شده از سوی روسیه و ترکیه در ۲۰۲۰ کماکان رعایت می شد. عراق همچنان کشوری شکننده، با نهادهای ضعیف، و شکاف رو به رشد بین دولت و برخی شبه نظامیان بود. ترکیه به عملیات نظامی خود در شمال عراق ادامه داد، در حالی که درگیری طولانی با شورشیان کرد در جنوب شرق ترکیه نیز ادامه داشت.

#### آفریقای شمالی

شورش سطح پایین مصر در سینا در ۲۰۲۱ ادامه داشت، در حالی که مناقشه قلمرویی ۴۰ ساله بر سر صحرای غربی بین مراکش و جبهه مردمی برای آزادی ساقیه الحمراء و ریو نو اورو (جبهه پولیساریو) دوباره اوج گرفت، و به افزایش تنش های الجزایر- مراکش کمک کرد. در لیبی آتش بسی حمایت شده بین المللی اکتبر ۲۰۲۰ مورد توافق قرار گرفت که تا حد زیادی در ۲۰۲۱ برقرار بود. با این همه، با وجود ایجاد دولت وحدت گذرای نوینی برای نخستین بار از ۲۰۱۴، تاخیر اندازی انتخابات دسامبر ۲۰۲۱ افزایش سطح نااطمینانی را در نقشه راه صلح سازی برانگیخت.



دست کم ۱۸ (از مجموع ۴۹) کشور با درگیری های مسلحانه فعال در آفریقای جنوب صحرا در ۲۰۲۱ دیده شدند. درگیری های مسلحانه پرشدت در ۱۲ کشور روی داد: بورکینافاسو، کامرون، جمهوری آفریقای مرکزی (سی ای آر)، جمهوری دموکراتیک کنگو (دی آرسی)، اتیوپی، مالی، موزامبیک، نیجر، نیجریه، سومالی، سودان جنوبی و سودان. درگیری های مسلحانه زیرملی کم شدت در ۶ کشور اتفاق افتاد: بنین، بروندي، چاد، کنیا، ماداگاسکار و اوگاندا. ۱۱ از این ۱۸ کشور از مرگ مربوط به درگیری، با افزایش حدود ۱۹ درصدی برای کل منطقه، در ۲۰۲۱ بیش از ۲۰۲۰ رنج بردند.

کمیابش تمام درگیری های مسلحانه، به دلیل مداخله بازیگران خارجی دولتی و/یا فعالیت های فراملی گروه های مسلح و شبکه های تبهکاری، بین المللی شده بودند. پویایی درگیری ها و تنش های قومی و مذهبی بیشتر اوقات در ترکیبی از ضعف دولت، فساد، ارائه ناکارآمد خدمات اساسی، رقابت بر سر منابع طبیعی، نابرابری، و حس حاشیه نشینی ریشه داشت. چالش های امنیتی در آفریقای جنوب صحرا در ۲۰۲۱ همچنین با حضور گروه های مسلح و شبکه های تبهکاری، خشونت های مربوط به انتخابات، و ناامنی آب، و تأثیر فزاینده تغییرات اقلیم شکل گرفت. چهار کودتای نظامی موفق (در چاد، گینه، مالی و سودان) و سه کودتای نافرجام (در سی ای آر، نیجر و سودان)، در مقایسه با تنها یک کودتا در منطقه در ۲۰۲۰ (در مالی) روی داد. هیچ پیشرفت اساسی در هیچ یک از فرآیندهای صلح منطقه در ۲۰۲۱ دیده نشد، گرچه کشور های آفریقای جنوب صحرا کماکان میزبان عملیات صلح چندجانبه بیش از هر منطقه دیگری از جهان (۲۲) بودند.

درگیری مسلحانه در منطقه تیگرای در شمال اتیوپی بین نیروهای دولت فدرال و جبهه آزادی بخش خلق تیگرای در ۲۰۲۱ بدتر شده، و با گسترش درگیری به مناطق همسایه آنها را و آفار باعث عمیق تر شدن بحران انسانی شد. شدت جنگ در طی ۲۰۲۱ بسیار در نوسان بوده، و در پایان سال به بن بست رسید.

#### آفریقای غربی

بورکینافاسو، مالی، نیجر و نیجریه کانون های ناامنی آفریقای غربی در ۲۰۲۱، بیشتر به دلیل حمله های گروه های مسلح بودند، که برخی از آنها در فراسوی مرز های ملی فعالیت می کردند. نیروهای امنیتی در برخورد با این گروه های مسلح دربرگیرنده نیروهای ملی، منطقه ای و بین المللی، افزون بر گروه های دفاع-از خود محلی بودند. در ژوئن ۲۰۲۱، فرانسه کاهش ۵۰۰۰ سرباز در عملیات بارخین در مالی را اعلام کرد، تا با نیروی ویژه چندملیتی اروپایی تاکوبا که در ۲۰۲۰ ایجاد شده، جایگزین شود. وضعیت امنیتی در نیجریه در ۲۰۲۱، با افزایش ۲۷ درصدی مرگ و میر مربوط به درگیری در مقایسه با ۲۰۲۰، و بیشتر به دلیل شمار زیاد درگیری بین کشاورزان و دامداران در مناطق مرکزی کشور، افزایش ناگهانی راهزنی در شمال غرب، و تشدید شورش های جدایی طلبان در جنوب شرق بدتر شد.

#### آفریقای مرکزی

خشونت گسترده در شرق (دی آرسی) ادامه داشت، نظر به این که گروه های مسلح خارجی و کنگویی در درگیری های مسلحانه زیادی با دولت، در کنار بازخیز خشونت های بین جوامعی، درگیر شدند. در کامرون، شورش جدایی طلبان انگلیسی زبان در جنوب غرب و شمال غرب کشور، افزون بر شورش در شمال ادامه یافت. در (سی ای آر)، وضعیت امنیتی باز هم ناپایدار تر شد، چون که نیروهای دولتی، با حمایت شرکت های نظامی خصوصی روسی (پی ام سی) و سپاهیان رواندایی، برای بازپس گیری قلمرو از گروه های مسلح جنگیند. فرانسه کمک ها و همکاری های نظامی خود را به (سی ای آر) به دلیل نفوذ فزاینده (پی ام سی) های

روسی، در ژوئن ۲۰۲۱ متوقف کرد، و اتحادیه اروپا فعالیت های آموزشی نظامی خود را در دسامبر به حالت تعلیق در آورد.

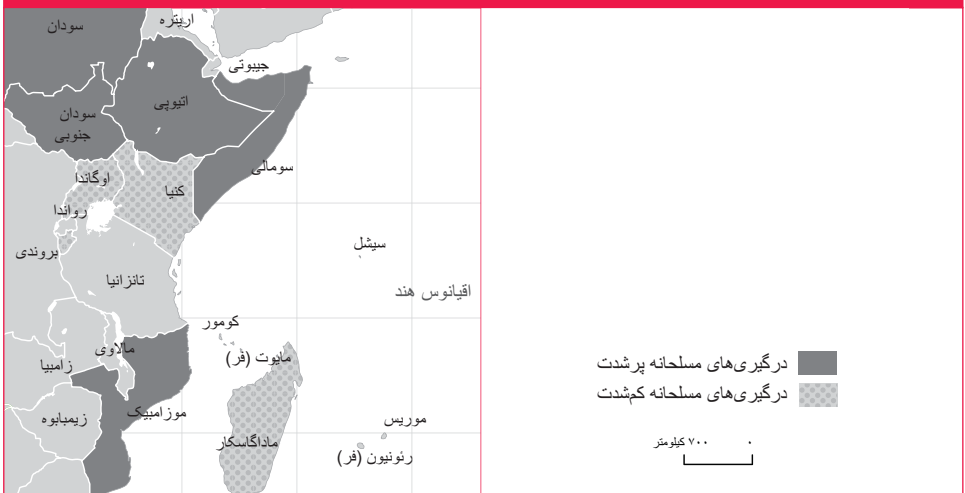
#### آفریقای شرقی

در آفریقای شرقی، ۹ از ۲۲ کشور با قلمرو دچار درگیری مسلحانه فعال در ۲۰۲۱ بودند، به ویژه ۵ کشور — اتیوپی، موزامبیک، سومالی، سودان جنوبی و سودان — اوج گیری پیوسته یا ناگهانی خشونت های مسلحانه زیاد را تجربه کردند. این خشونت به آوارگی داخلی بیش از ۹/۶ میلیون نفر و پناهندگی بیش از ۴/۷ میلیون نفر منجر شده است. نقض جدی حقوق بشر ضد غیرنظامیان کماکان در منطقه ادامه داشت، در حالی که دست کم ۳۳/۸ میلیون نفر به شدت ناامن غذایی بودند.

شورش در استان کابو دلگادو در شمال موزامبیک در ۲۰۲۱ ادامه داشت، و به مداخله نظامی منطقه ای در ژوئیه ۲۰۲۱ منتهی شد. به هر حال، دلایل ریشه ای دربرگیرنده نیاز به توزیع برابرتر منابع معدنی و هیدروکربن استان رسیدگی نشده باقی ماند. در سومالی، الشباب با وجود حضور

عملیات صلحی به رهبری اتحادیه آفریقا همچنان تهدید بزرگی بود. در سودان جنوبی پیشرفت هایی در راه اجرای توافقنامه صلح ۲۰۱۸ وجود داشت، ولی خشونت به اثر گذاشتن بر جوامع در سراسر کشور ادامه داد. در سودان، با وجود توافقنامه صلح جوبا در اکتبر ۲۰۲۰، وضعیت در ۲۰۲۱ بدتر شد: یک کودتای نظامی در اکتبر و کمابیش دو برابر شدن برآوردی جان باختگان ناشی از درگیری در طی سال دیده شدند. ●

درگیری های مسلحانه در آفریقای شرقی، شامل شاخ آفریقا، ۲۰۲۱



توجه: مرز های استفاده شده در این نقشه به معنای تایید یا پذیرش از سوی سیبری نیست.



منطقه	هزینه (میلیارد دلار آمریکا)	تغییر (%)
آفریقا	(۳۹/۷)	۱/۲
آفریقای شمالی	(۱۹/۶)	-۱/۷
آفریقای جنوب صحرا	۲۰/۱	۴/۱
قاره آمریکا	۸۸۳	-۱/۲
آمریکای مرکزی و کارائیب	۱۱/۰	-۲/۵
آمریکای شمالی	۸۲۷	-۱/۲
آمریکای جنوبی	۴۵/۳	-۰/۶
آسیا و اقیانوسیه	۵۸۶	۳/۵
آسیای مرکزی	۱/۸	-۰/۸
آسیای شرقی	۴۱۱	۴/۹
اقیانوسیه	۳۵/۳	۳/۵
آسیای جنوبی	۹۵/۱	۰/۸
آسیای جنوب شرقی	۴۳/۱	-۲/۳
اروپا	۴۱۸	۳/۰
اروپای غربی و مرکزی	۳۴۲	۳/۱
اروپای شرقی	۷۶/۳	۲/۳
خاورمیانه	(۱۸۶)	-۳/۳
<b>کل جهان</b>	<b>۲۱۱۳</b>	<b>۰/۷</b>

( ) = برآورد نامشخص.

یادداشت: ارقام هزینه ها به دلار آمریکا، به قیمت های جاری و نرخ مبادله است. تغییرات به نرخ واقعی و بر اساس دلار آمریکا ثابت (۲۰۲۰) است.

#### الگوهای هزینه های منطقه ای

افزایش ۱/۲ درصدی هزینه های نظامی آفریقا سومین سال رشد پی در پی بود. افزایش ۵۶ درصدی در نیجریه به ۴/۵ میلیارد دلار، بالاترین افزایش سالانه آن از ۱۹۷۵ بود و به شدت بر روند کلی منطقه اثر گذاشت.

هزینه های نظامی در قاره آمریکا ۱/۲ درصد کمتر شد. روندها در منطقه بیشتر به دلیل هزینه های ایالات متحده است که بزرگ ترین هزینه کننده نظامی در جهان است.

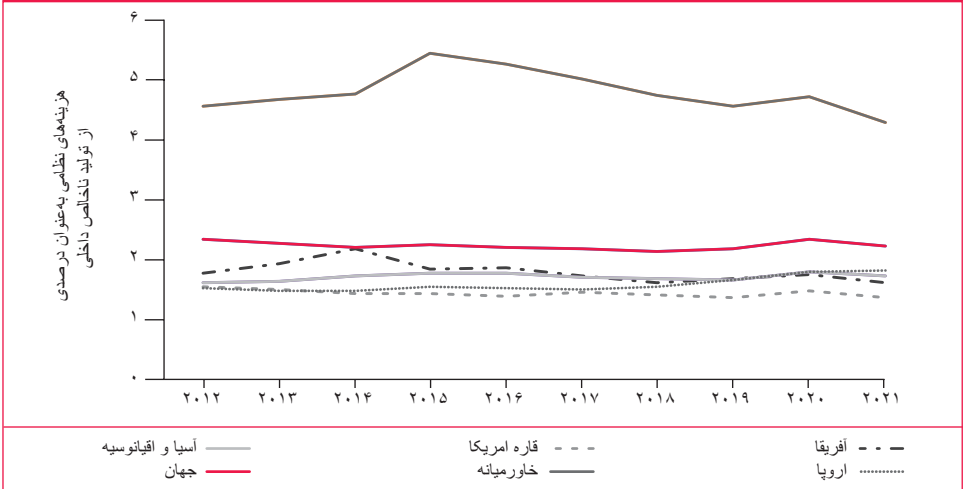
هزینه های آمریکا در ۲۰۲۱ به ۸۰۱ میلیارد دلار، برابر با ۳۸ درصد کل جهان رسید. این افزایش اسمی ۲/۹ درصدی، ولی کاهش واقعی ۱/۴ درصدی (در نتیجه بالاترین نرخ تورم از ۱۹۸۲) بود. در ۲۰۲۱، ایالات متحده آمریکا به حضور نظامی نزدیک به دو دهه خود در افغانستان پایان داد. بین ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۱، دولت آمریکا بیش از ۲/۳ تریلیارد دلار برای جنگ در آنجا، دربرگیرنده ۸۵ میلیارد دلار برای تقویت نیروهای امنیتی افغانستان، هزینه کرد.

هزینه های نظامی جهانی برای هفتمین سال پی در پی در ۲۰۲۱ افزایش یافت، و به ۲۱۱۳ میلیارد دلار رسید که برای نخستین بار از ۲ تریلیون دلار گذشت. این هزینه ها، ۲/۲ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی (جی دی پی) معادل ۲۶۸ دلار برای هر نفر را به خود اختصاص داده است. هزینه های نظامی جهان ۰/۷ درصد بیش از ۲۰۲۰، و ۱۲ درصد بیش از ۲۰۱۲ بود. این خط سیر رو به بالا با وجود نوسان های اقتصادی حاصل از همه گیری کووید-۱۹ بی تغییر باقی ماند.

در همان حال که کل جهان به نیروهای مسلح بیشتر اختصاص داد، کل بودجه های دولتی سریع تر از بودجه های نظامی رشد کرد. در ۲۰۲۱، کشورها به طور میانگین ۶/۰ درصد از کل هزینه های دولتی خود را به نیروهای نظامی شان اختصاص دادند. این از ۶/۱ درصد در ۲۰۲۰، و از ۶/۶ درصد در ۲۰۱۲ کمتر بود. بنابراین، گویی که دولت ها وجه بیشتری را در بخش نظامی سرمایه گذاری می کنند، هرچند حتی بیشتر به هزینه های غیر نظامی اختصاص می دهند.

#### هزینه های فرصت

با همه اینها، ۲ تریلیون دلار هزینه شده برای نیروهای نظامی نشان دهنده فرصت از دست رفته ای برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار (اس دی جی)ها در دستور کار ۲۰۳۰ و اهداف توافقنامه ۲۰۱۵ پاریس درباره تغییرات اقلیم است. تغییر کاربری بخش کوچکی از این مبلغ به این اهداف می تواند امنیت به معنای وسیع تر را بهبود بخشد و به دستیابی به (اس دی جی)ها کمک کند. طی ۲۰۲۱، ابتکارهای گوناگون سازمان ملل برای معکوس سازی روند فزاینده هزینه های نظامی، دربرگیرنده فراخوان دبیرکل سازمان ملل برای کاهش فوری هزینه های نظامی بیش از اندازه و سرمایه گذاری بیشتر در زیرساختارهای اجتماعی و امنیت انسانی، باز تأیید شد.



هزینه‌های نظامی در خاورمیانه در ۲۰۲۱ تا ۳/۳ درصد کاهش پیدا کرد، که بیشتر به دلیل کاهش ۱۷ درصدی هزینه‌های عربستان سعودی بود که ۳۰ درصد از حاصل جمع منطقه را تشکیل می‌داد. بخشی از کاهش منطقه‌ای با افزایش ۱۱ درصدی هزینه‌های نظامی ایران خنثی شد، و ایران را در ۲۰۲۱ به چهاردهمین هزینه‌کننده نظامی بزرگ تبدیل کرد.

#### تولید اسلحه و خدمات نظامی

فروش جنگ افزار ۱۰۰ شرکت بزرگ تسلیحاتی و خدمات نظامی (۱۰۰ شرکت برتر سبیری) در ۲۰۲۰ بالغ بر ۵۳۱ میلیارد دلار بوده است — آخرین سالی که داده برای آن در دسترس است. تولید تسلیحات در سراسر جهان تا اندازه زیادی در برابر رکود اقتصادی برآمده از همه‌گیری کووید-۱۹ تاب آور بود: در حالی که اقتصاد جهانی در ۲۰۲۰ تا ۳/۱ درصد کاهش پیدا کرد، فروش اسلحه تجمیع شده ۱۰۰ کشور برتر افزایش داشت. ۴۱ شرکت تسلیحاتی امریکایی در بین ۱۰۰ شرکت برتر با فروش تسلیحات ترکیبی ۲۸۵ میلیارد دلاری، و ۵ شرکت چینی با فروش تسلیحات ۶۶/۸ میلیارد دلاری دیده می‌شد. ●

افزایش ۳/۵ درصدی هزینه‌های نظامی در آسیا و اقیانوسیه به روند صعودی بی‌وقفه‌ای که دست کم به ۱۹۸۹ بازمی‌گردد، ادامه داد. هزینه‌های نظامی ۲۹۳ میلیارد دلاری برآوردی چین، دومین از نظر بزرگی در جهان در ۲۰۲۱، افزایش ۴/۷ درصدی نسبت به ۲۰۲۰ بود. این هزینه‌ها همچنین در بین دیگر قدرت‌های بزرگ منطقه‌ای افزایش یافت: ۰/۹ درصد در هندوستان، ۷/۳ درصد در ژاپن، و ۴/۷ درصد در کره جنوبی.

تنش‌های ژئوپلیتیک تشدیدشده عامل مهمی برای افزایش ۳/۰ درصدی هزینه‌های نظامی در اروپا بود. هزینه‌های نظامی روسیه برای سومین سال پی‌درپی در ۲۰۲۱ رشد کرد، و ۲/۹ درصد افزایش داشت، و به ۶۵/۹ میلیارد دلار رسید. بودجه نظامی در طی سال، چه بسا برای منعکس کردن استقرار نیروهای روسیه در مرز با اوکراین، روبه رشد بازبینی شد.



روسیه، فرانسه، چین، و آلمان — ۷۷ درصد از حجم کل صادرات را به خود اختصاص دادند.

از ۱۹۵۰، ایالات متحده آمریکا و روسیه (یا اتحاد جماهیر شوروی پیش از ۱۹۹۲) همواره بزرگ ترین تامین کنندگان بوده اند. به هرحال، صادرات اسلحه آمریکا ۱۰۸ درصد بیش از رقم روسیه در ۲۰۱۷-۲۱ در مقایسه با ۳۴ درصد در ۲۰۱۲-۱۶ بود، و این تفاوت چه بسا افزایش پیدا کند. در ۲۰۱۷-۲۱، صادرات اسلحه ایالات متحده ۳۹ درصد از کل جهان به شمار می آمد و ۱۴ درصد بیش از ۲۰۱۲-۱۶ بود. برعکس، صادرات اسلحه روسیه ۲۶ درصد کاهش یافت و سهم آن از کل جهان از ۲۴ درصد در ۲۰۱۲-۱۶ به ۱۹ درصد در ۲۰۱۷-۲۱ افت کرد.

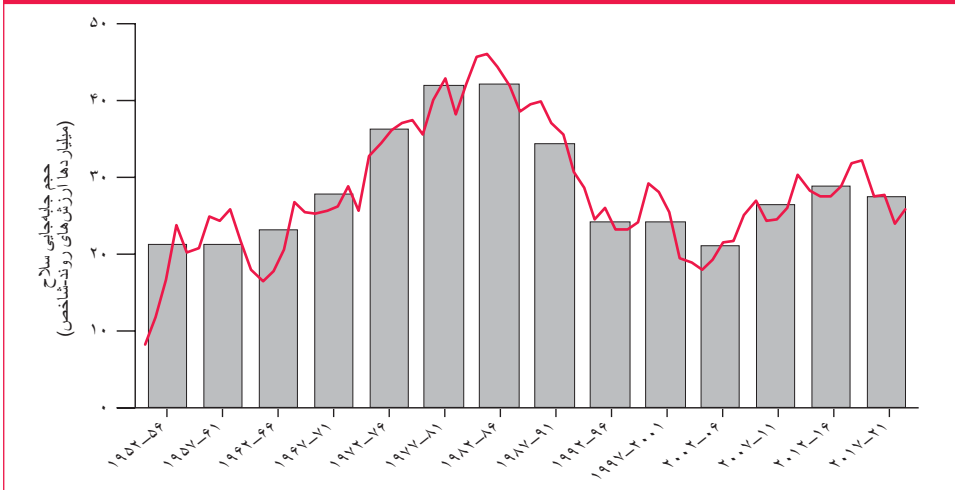
صادرات فرانسه، سومین تامین کننده بزرگ، بین ۲۰۱۲-۱۶ و ۲۰۱۷-۲۱، ۵۹ درصد رشد کرد، در حالی که صادرات چین و آلمان به ترتیب ۳۱ درصد و ۱۹ درصد کاهش پیدا کردند.

حجم جابه جایی های بین المللی سلاح های مهم در دوره پنج ساله ۲۰۱۷-۲۱، ۴/۶ درصد کمتر از ۲۰۱۲-۱۶ و ۳/۹ درصد بیش از ۲۰۱۱-۲۰۰۷ بود. حجم جابه جایی ها در ۲۰۱۷-۲۱ یکی از بالاترین ها از زمان پایان جنگ سرد بود، ولی هنوز هم نزدیک به ۳۵ درصد کمتر از کل سال های ۸۱-۱۹۷۷ و ۸۶-۱۹۸۲ بود، هنگامی که انتقال اسلحه به اوج رسید. خریدهای تسلیحاتی کشورها، اغلب از تامین کنندگان خارجی، بیشتر بر اثر درگیری های مسلحانه خشونت آمیز و تنش های سیاسی برانگیخته می شوند. نشانه های قوی دیده می شود که تنش ها در بیشتر مناطق در حال افزایش اند، و گویی در سال های آینده تقاضای بیشتری برای سلاح های مهم وجود داشته باشد، که بسیاری از آنها با جابه جایی های بین المللی برآورده خواهند شد.

#### تامین کنندگان سلاح های مهم

سپیری ۶۰ کشور را به عنوان صادرکنندگان سلاح های مهم در ۲۰۱۷-۲۱ شناسایی کرده است، ولی بیشتر آنها صادرکنندگان کوچک هستند. ۲۵ بزرگ ترین تامین کننده، عامل اصلی ۹۹ درصد از حجم کل صادرات بودند، و ۵ تامین کننده بزرگ در این دوره — ایالات متحده،

روند جابه جایی سلاح های مهم، ۲۰۲۱-۱۹۵۲



یادداشت: نمودار میله ای میانگین حجم سالانه جابه جایی سلاح برای دوره های پنج ساله و نمودار خطی مجموع سالانه را نشان می دهد.



### واردات سلاح های مهم، بر اساس منطقه

منطقه دریافت کننده	سهم جهانی (%)، ۲۰۱۷-۲۱	تغییر (%) در حجم واردات از ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۷-۲۱
آفریقا	۵/۸	-۳۴
قاره امریکا	۵/۵	-۳۶
آسیا و اقیانوسیه	۴۳	-۴/۷
اروپا	۱۳	۱۹
خاورمیانه	۳۲	۲/۸

عرضه سلاح اند، حتی زمانی که انگار این عرضه سلاح مغایر با سیاست های صادرات تسلیحات اعلامی آنان باشد.

#### ارزش مالی صادرات اسلحه کشورها

در حالی که داده های سیپری درباره جابه جایی های سلاح ارزش مالی آنها را ارائه نمی دهند، بسیاری از کشورهای صادرکننده اسلحه ارقامی را از ارزش مالی صادرات اسلحه خود منتشر می کنند. بر اساس این داده ها، سیپری برآورد می کند که ارزش کل تجارت جهانی اسلحه دست کم ۱۱۲ میلیارد دلار در ۲۰۲۰ (آخرین سالی که چنین داده هایی در دسترس است)، در مقایسه با ۸۷ میلیارد دلار در ۲۰۱۱ (به دلار ثابت ۲۰۲۰ امریکا) بوده است. ارزش کل تجارت اسلحه در ۲۰۲۰ نزدیک به ۰/۵ درصد از ارزش کل تجارت بین المللی جهانی در ۲۰۲۰ بود. ●

### صادرکنندگان و واردکنندگان برتر سلاح های مهم، ۲۰۱۷-۲۱

صادرکنندگان جهانی (%)	واردکنندگان جهانی (%)
۱ امریکا	۱ هندوستان
۲ روسیه	۲ عربستان
۳ فرانسه	۳ مصر
۴ چین	۴ استرالیا
۵ آلمان	۵ چین
۶ استرالیا	۶ قطر
۷ انگلستان	۷ کره جنوبی
۸ کره جنوبی	۸ پاکستان
۹ اسپانیا	۹ امارات
۱۰ اسرائیل	۱۰ ژاپن

یوای ئی = امارات متحده عربی.

#### واردکنندگان سلاح های مهم

سیپری ۱۶۳ کشور را به عنوان واردکنندگان سلاح های مهم در ۲۰۱۷-۲۱ شناسایی کرده است. پنج بزرگ ترین واردکننده اسلحه هندوستان، عربستان سعودی، مصر، استرالیا و چین بودند که با هم ۳۸ درصد از کل واردات اسلحه را تشکیل دادند. منطقه ای که بیشترین حجم سلاح های مهم را در ۲۰۱۷-۲۱ دریافت کرد، آسیا و اقیانوسیه با دریافت ۴۳ درصد از کل جنگ افزارها بود؛ و به دنبال آن خاورمیانه که ۳۲ درصد، اروپا (۱۳ درصد)، آفریقا (۵/۸ درصد) و قاره امریکا (۵/۵ درصد) را گرفتند. بین ۲۰۱۶-۲۰۱۷ و ۲۰۲۱-۲۰۱۷، گردش تسلیحات به اروپا (۱۹ درصد) و خاورمیانه (۲/۸ درصد) افزایش داشت، در حالی که جریان ها به آفریقا (۳۴- درصد)، قاره امریکا (۳۶- درصد)، و آسیا و اقیانوسیه (۴/۷- درصد) کاهش یافت.

بیشتر ۱۶۳ واردکننده به طور مستقیم درگیری های مسلحانه خشونت آمیز یا در تنش ها با سایر کشورهایی که سلاح های مهم وارداتی در آنها نقش مهمی دارند، گرفتارند. به عنوان نمونه، دست کم ۵ از ۱۰ واردکننده برتر سلاح های مهم (هندوستان، عربستان سعودی، مصر، پاکستان، و امارات متحده عربی) برای این دوره ۲۰۱۷-۲۱ در درگیری های مسلحانه گرفتار بودند، در حالی که سه تای دیگر (چین، کره جنوبی، و ژاپن) درگیر تنش های بزرگ درون کشوری بودند. بسیاری از صادرکنندگان دست کم در برخی از درگیری ها و تنش ها ذینفع یا شرکت کننده مستقیم هستند، که تا اندازه ای توضیح می دهد که چرا آنها خواهان



## ۱۰. نیروهای هسته ای جهان

در آغاز ۲۰۲۲، ۹ کشور — ایالات متحده، روسیه، انگلستان، فرانسه، چین، هندوستان، پاکستان، اسرائیل و جمهوری دموکراتیک خلق کره (کره شمالی) — نزدیک به ۱۲۷۰۵ جنگ افزار هسته ای در اختیار داشتند، که برآورد می شود ۹۴۴۰ تا برای استفاده بالقوه در انبارهای نظامی باشند. نزدیک به ۳۷۳۲ تا از این کلاهک ها برآورد می شود با نیروهای عملیاتی مستقر شده باشند، و نزدیک به ۲۰۰۰ تا از اینها در وضعیت آماده باش عملیاتی بالا نگه داشته می شوند.

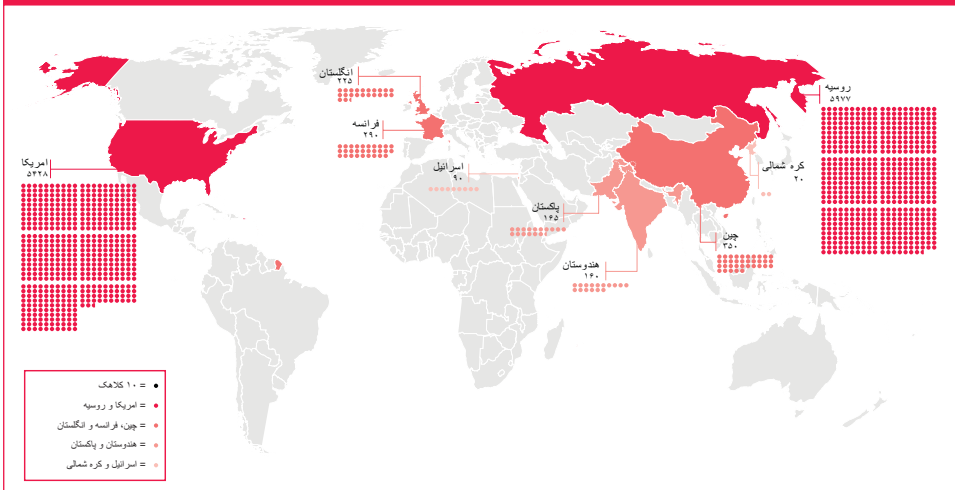
### زرادخانه های هسته ای

روی هم رفته، شمار کلاهک های هسته ای در جهان همچنان رو به کاهش است، ولی این بیشتر به دلیل روسیه و ایالات متحده امریکاست که کلاهک های کنارگذاشته شده را از بین می برند. انگار که کاهش جهانی کلاهک های عملیاتی متوقف شده است، و شمار آنها ممکن است بار دیگر در حال افزایش باشد. همزمان، روسیه و ایالات متحده امریکا هر دو برنامه های گسترده و پرهزینه ای برای جایگزینی و نوسازی کلاهک های هسته ای، سامانه های پرتابگر موشکی و هواپیمایی، و تأسیسات تولید تسلیحات هسته ای خود در دست اجرا دارند.

زرادخانه های هسته ای دیگر کشورهای مجهز به جنگ افزار هسته ای بسیار کوچک ترند، ولی همه آنها در حال توسعه یا استقرار سیستم های تسلیحاتی نو هستند یا قصد خود را برای انجام چنین کاری اعلام کرده اند. چین در میانگاه نوسازی و گسترش مهم زرادخانه هسته ای خود قرار دارد که به نظر می رسد دربرگیرنده ساخت بیش از ۳۰۰ پرتابگر زیرزمینی موشکی نو باشد. گویا هندوستان و پاکستان نیز در حال افزایش اندازه ذخایر تسلیحات هسته ای خود هستند، حال آن که در ۲۰۲۱ انگلستان قصدش را برای افزایش ذخایر هسته ای خود اعلام کرد.

برنامه هسته ای نظامی کره شمالی همچنان بخش اصلی راهبرد امنیت ملی این کشور باقی ماند، اگرچه در ۲۰۲۱ هیچ آزمایشی برای سلاح های هسته ای یا سامانه های پرتابگر موشک های بالستیک دوربرد انجام نداد. سیبری برآورد می کند که کره شمالی تا ۲۰ کلاهک سرهم بندی کرده است، ولی چه بسا دارای مواد شکافای بسنده برای کمابیش ۴۵-۵۵ افزار هسته ای باشد.

### انباشته های جهانی سلاح هسته ای، ژانویه ۲۰۲۲



یادداشت: مرزهای به کار رفته در این نقشه به معنای تایید یا پذیرش سیبری نیست.



ماده خام تسلیحات هسته ای مواد شکافا یا شکافت پذیر، اورانیوم بسیار غنی شده (اچ نی یو) یا پلوتونیوم جدا شده است. چین، فرانسه، روسیه، انگلستان و ایالات متحده هر دو (اچ نی یو) و پلوتونیوم را برای استفاده در سلاح های هسته ای خود تولید کرده اند؛ هندوستان و اسرائیل بیشتر پلوتونیوم تولید کرده اند؛ و پاکستان بیشتر (اچ نی یو) تولید کرده است، ولی در حال افزایش توانایی خود برای تولید پلوتونیوم است. کره شمالی پلوتونیوم برای استفاده در تسلیحات هسته ای تولید کرده است، ولی باور بر این است که (اچ نی یو) برای سلاح های هسته ای نیز تولید می کند. همه کشور های دارای صنعت هسته ای غیرنظامی دارای توانمندی تولید مواد شکافت پذیرند. هیئت کارشناسان بین المللی مواد شکافا اطلاعاتی را درباره ذخایر جهانی مواد شکافا گردآوری می کند.

## ذخایر جهانی، ۲۰۲۱

اورانیوم با غنای بالا	۱۲۵۰۰ تن
در سلاح یا کاربردپذیر در آن فوری کاربردپذیر نیست *	۱۱۰۰ تن
کاربردناپذیر (پادمان شده) پلوتونیوم جداسازی شده	۱۴۵ تن
۱۰ تن	۵۴۵ تن
در سلاح یا کاربردپذیر در آن فوری کاربردپذیر نیست *	۱۴۰ تن
کاربردناپذیر (پادمان شده)	۲۶۰ تن
	۱۴۵ تن

یادداشت ها: مجموع به نزدیک ترین ۵ تن گرد می شود. \* این ماده برای سلاح فوری کاربردپذیر نیست، ولی پادمان نشده است.

## سطوح پایین شفافیت

در دسترس بودن اطلاعات موثق درباره وضعیت زرادخانه های هسته ای و توانایی های کشورهای دارای سلاح های هسته ای بسیار متفاوت است. ایالات متحده آمریکا، انگلستان و فرانسه اطلاعاتی را اعلام کرده اند. روسیه از افشای آشکار تفکیک مشروح نیروهای هسته ای راهبردی خود خودداری می کند، گرچه این اطلاعات را با ایالات متحده آمریکا در میان می گذارد. چین اطلاعات کمی درباره شمار نیروها یا طرح های توسعه آینده منتشر می کند. دولت های هندوستان و پاکستان درباره برخی آزمایش های موشکی خود بیانیه می دهند، ولی هیچ اطلاعاتی درباره وضعیت یا اندازه زرادخانه های خود ارائه نمی دهند. کره

کشور	کلاهدک های مستقر شده	کل انباشته ها	کل ذخایر
امریکا	۱۷۴۴	۳۷۰۸	۵۴۲۸
روسیه	۱۵۸۸	۴۴۷۷	۵۹۷۷
انگلستان	۱۲۰	۱۸۰	۲۲۵
فرانسه	۲۸۰	۲۹۰	۲۹۰
چین	—	۳۵۰	۳۵۰
هندوستان	—	۱۶۰	۱۶۰
پاکستان	—	۱۶۵	۱۶۵
اسرائیل	—	۹۰	۹۰
کره شمالی	—	۲۰	۲۰
<b>کل</b>	<b>۳۷۳۲</b>	<b>۹۴۴۰</b>	<b>۱۲۷۰۵</b>

— = صفر یا ارزش ناچیز.

یادداشت ها: تمام برآوردها تقریبی است. سیبری هر سال بر اساس اطلاعات جدید و به روزرسانی های ارزیابی های پیشین، داده های نیروهای هسته ای جهان را بازبینی می کند. «کلاهدک های مستقر شده» آنهایی اند که روی موشک ها قرار گرفته یا در پایگاه هایی با نیروهای عملیاتی مستقرند. ارقام مستقر شده برای روسیه و آمریکا صددرصد با بیانیه های معاهده ۲۰۱۰ اقدامات برای کاهش و محدودسازی بیشتر سلاح های تهاجمی راهبردی (استارت نو) به دلیل مقررات شمارش این معاهده سازگاری ندارند. «کل انباشته ها» به همه کلاهدک های مستقر شده و نیز کلاهدک های موجود در انبار مرکزی اشاره دارد که بالقوه می توانند پس از آماده سازی مستقر شوند. «کل ذخایر» دربرگیرنده کلاهدک های انبار شده و کلاهدک های کنارگذاشته منتظر ازکار انداختن است. برخی از کلاهدک های کنارگذاشته انگلستان چه بسا بازسازی شوند تا بخشی از انباشته افزایشی آن در سال های آینده شوند.

شمالی انجام آزمایش های تسلیحات هسته ای و موشکی را اعلام کرده است، ولی هیچ اطلاعاتی درباره اندازه زرادخانه هسته ای خود ارائه نکرده است. اسرائیل سیاست دیرینه ای درباره اظهار نظر نکردن درباره زرادخانه هسته ای خود دارد. ●



سال پر در دسر دیگری برای کنترل تسلیحات هسته ای و تلاش های منع گسترش بود. در آغاز ۲۰۲۱، اخبار مثبتی وجود داشت زمانی که روسیه و امریکا موافقت کردند «معاهده ۲۰۱۰ اقدامات برای کاهش و محدودسازی بیشتر سلاح های تهاجمی راهبردی» (استارت نو) را به مدت پنج سال دیگر تمدید کنند. با این همه، پرسش هایی درباره این که آیا تمدید پنج ساله «استارت نو» توافق جایگزینی را پیش از ۲۰۲۶ به بار خواهد آورد یا نه، و این که تا چه اندازه سیستم های تسلیحاتی کهنه و نو در معاهده بعدی پوشش داده می شوند، باقی ماند.

#### گفتگوهای امنیتی راهبردی

پس از نشست جو بایدن رئیس جمهور امریکا و ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه، در بیانیه ای مشترک اعلام شد که «نمی توان در جنگ هسته ای پیروز شد و هرگز نباید مبارزه شود». این بیانیه ۱۹۸۵ رونالد ریگان و میخائیل گورباچف، رهبران وقت را تکرار کرد؛ و بیشتر از بیانیه مشترک مشابه چین و روسیه بود. پس از بیانیه امریکا-روسیه، گفتگوی دوجانبه پایداری راهبردی که در ژوئیه و سپتامبر برگزار شد، نقش اصلی در حفظ راه های ارتباطی بین دو کشور ایفا کرد.

در حالی که روسیه و امریکا موافقت کردند که درباره گزینه های آینده کنترل تسلیحات به عنوان بخشی از آن گفتگو مذاکره کنند، دیدگاه مورد حمایت دوحزب در امریکا این است که برای تاثیر پذیری کنترل تسلیحات هسته ای، چین باید درگیر شود. به دنبال نشست نوامبر ۲۰۲۱ بین شی جین پینگ رئیس جمهور چین و بایدن رئیس جمهور امریکا، مشاور امنیت ملی ایالات متحده بیان کرد که چین به ادامه گفتگوها درباره پایداری راهبردی تمایل دارد. با این حال، بیانیه های رسمی چین بیشتر ضعیف بوده است، که نشان دهنده برخی از چالش های پیش روی مشارکت چین در مذاکره های دوجانبه با امریکاست، چه رسد به مذاکره های سه جانبه چین با ایالات متحده و روسیه.

#### کره شمالی

شکست دیپلماسی هسته ای دوجانبه کوتاه مدت بین جمهوری دموکراتیک خلق کره (کره شمالی) و امریکا از ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱ ادامه یافت. با وجود این که کره شمالی در ژانویه ۲۰۲۰ خبر داد که توقف موقتی یک جانبه خود را در مورد انفجار های هسته ای آزمایشی و پرواز های آزمایشی موشک های بالستیک دوربرد که در ۲۰۱۸ اعلام کرده بود، دیگر رعایت نخواهد کرد، ولی در ۲۰۲۱ چنین آزمایش هایی انجام نداد. به هر حال، به توسعه موشک های بالستیک کوتاه برد خود ادامه داد.

#### ایران و برنامه جامع اقدام مشترک

از سرگیری آرام پیشین برنامه جامع اقدام مشترک ۲۰۱۵ (برجام) درباره برنامه هسته ای ایران در ۲۰۲۱ سرعت گرفت. تحریم های امریکا همچنان پابرجا ماند و ایران فعالیت های هسته ای خود را به ویژه با افزایش غنی سازی اورانیوم تا ۶۰ درصد ایزوتوپ اورانیوم-۲۳۵ بیشتر کرد. افزون بر این، ایران برای نخستین بار محدودیت بازرسی های اژانس بین المللی انرژی اتمی مقرر شده در برجام را آغاز کرد. با وجود نیت اعلام شده امریکا و ایران برای از سرگیری برجام، طرفین در هفت دور مذاکره هایی که در ۲۰۲۱ برگزار شد، نتوانستند به توافق برسند. آیا برجام هنوز هم می تواند برگردانده شود، پرسش بی جوابی در پایان ۲۰۲۱ باقی ماند.

#### معاهده منع سلاح های هسته ای لازم الاجرا شد

معاهده ۲۰۱۷ منع سلاح های هسته ای (تی پی ان دلبلیو) در ۲۲ ژانویه ۲۰۲۱ لازم الاجرا شد. دبیر کل سازمان ملل متحد آن را «گامی مهم به سوی جهانی عاری از سلاح های هسته ای» توصیف کرد. (تی پی ان دلبلیو) نخستین معاهده ای است که ممنوعیت فراگیرنده سلاح های هسته ای، دربرگیرنده توسعه، استقرار، مالکیت، استفاده و تهدید به استفاده از آنها را برقرار می کند. این ممنوعیت تنش بین خلع سلاح هسته ای و بازارندگی هسته ای را پدیدارتر کرده است: در حالی که جامعه مدنی و بسیاری از کشورهای بدون سلاح هسته ای از این معاهده استقبال کرده اند، کشورهای دارای سلاح هسته ای و هم پیمانانشان آن را تضعیف کننده نظم هسته ای موجود بر اساس معاهده ۱۹۶۸ منع گسترش سلاح های هسته ای (ان پی تی) در نظر گرفته و به آن نپیوسته اند.

روسیه		ایالات متحده امریکا		محدودیت های معاهده *	گروه داده ها
فوریه ۲۰۱۱	سپتامبر ۲۰۲۱	فوریه ۲۰۱۱	سپتامبر ۲۰۲۱		
۵۲۱	۵۲۷	۸۸۲	۶۶۵	۷۰۰	(ای سی بی ام) ها، (اس ال بی ام) ها، و بمب افکن های سنگین مستقر شده
۱۵۳۷	۱۴۵۸	۱۸۰۰	۱۳۸۹	۱۵۵۰	کلاهک های هسته ای در (ای سی بی ام) ها، (اس ال بی ام) ها، و بمب افکن های سنگین مستقر شده**
۸۶۵	۷۴۲	۱۱۲۴	۸۰۰	۸۰۰	پرتابگر های مستقر شده و مستقر نشده در (ای سی بی ام) ها، (اس ال بی ام) ها، و بمب افکن های سنگین

(ای سی بی ام) = موشک بالستیک قاره پیما؛ (اس ال بی ام) = موشک بالستیک پرتاب شده از زیر دریایی.  
 \* این معاهده در ۵ فوریه ۲۰۱۱ لازم الاجرا شد. محدودیت های معاهده باید تا ۵ فوریه ۲۰۱۸ به دست می آمد.  
 \*\* هر بمب افکن سنگین، اگر هم به موشک های کروز یا بمب های گرانشی مجهز شده باشد، حامل تنها ۱ کلاهک به شمار می آید، هر چند که هوایما می تواند محموله های بزرگ تر سلاح را حمل کند.

#### معاهده منع جامع آزمایش های هسته ای

رویداد مهم دیگر در ۲۰۲۱، بیست و پنجمین سالگرد معاهده منع جامع آزمایش های هسته ای (سی تی بی تی) در ۱۹۹۶ بود — معاهده بین المللی که همه انفجار های آزمایش هسته ای را در همه محیط ها ممنوع کرد. در حالی که هنوز لازم الاجرا نشده است، طی ربع قرن گذشته (سی تی بی تی) یک هنجار بین المللی علیه آزمایش های هسته ای ایجاد کرده است، به گند کردن شتاب توسعه توانایی های سلاح های هسته ای کمک کرده و آلودگی رادیواکتیو زیادی را مهار کرده است، و شبکه بین المللی ویژه و اپایش جهانی ایستگاه ها و آزمایشگاه ها برای راستی آزمایشی معاهده رژیم خلع سلاح و عدم گسترش هسته ای را تقویت کرده و به منبعی بی نظیر از داده ها و تخصص فنی تبدیل شده است. ●

دهمین کنفرانس بازنگری (ان پی تی) به دلیل همه گیری کووید-۱۹ برای دومین سال عقب افتاد. کنفرانس بازنگری، که اکنون برنامه ریزی شده در اوت ۲۰۲۲ برگزار شود، بزرگداشت پنجاهمین سالگرد لازم الاجرا شدن (ان پی تی) و ربع قرن تمدید نامحدود معاهده خواهد بود. کنفرانس سالانه سازمان ملل متحد درباره ایجاد منطقه عاری از سلاح های هسته ای و سایر سلاح های کشتار جمعی خاورمیانه دومین نشست سالانه خود را در نوامبر- دسامبر ۲۰۲۱، هر چند بدون مشارکت اسرائیل، برگزار کرد.



ادامه همه گیری کووید-۱۹

تا پایان ۲۰۲۱، سازمان جهانی بهداشت (دبلیو‌اچ‌ا) بیش از ۲۸۶ میلیون مورد ابتلا به کووید-۱۹ در سراسر جهان و بیش از ۵/۴ میلیون مورد مرگ ثبت شده را گزارش کرد. ارقام واقعی شاید بسیار بالاتر باشد. منشأ همه گیری همچنان موضوع تفرقه انگیز سیاسی بود. گزارش مشترک (دبلیو‌اچ‌ا) و چین در مارس ۲۰۲۱ به این نتیجه رسید که از چهار فرضیه منشأ، «محتمل ترین» مسیر این بود که ویروس پیش از مبتلا کردن مردم از یک گونه حیوانی به گونه ای دیگر جهش داشت. به هر حال، این گزارش به شدت مورد انتقاد قرار گرفت و سازمان جهانی بهداشت نتیجه گرفت که همه نظریه ها گشوده باقی می ماند. یک گروه مشورتی (دبلیو‌اچ‌ا) جدیدی تشکیل شد و انتظار می رود که نقش مهمی در مرحله بعدی مطالعات منشأ داشته باشد.

پیامدهای همه گیری کووید-۱۹ نشان داده است که جامعه بین المللی باید برای پاسخ دادن به همه گیری های احتمالی آینده بسیار بهتر آماده باشد. در دسامبر ۲۰۲۱، مجمع جهانی بهداشت موافقت کرد که فرآیندی جهانی را درباره معاهده بین المللی نوینی برای تقویت پیشگیری، آمادگی و پاسخ به همه گیری آغاز کند.

#### کنترل تسلیحات بیولوژیک

نشست های کارشناسان و کشورهای عضو کنوانسیون ۱۹۷۲ سلاح های بیولوژیک و سمی (بی دبلیو‌سی) که به دلیل همه گیری در ۲۰۲۰ عقب افتاده بود، در ۲۰۲۱ برگزار شد. این نشست ها زمینه های توافق گسترده بین دولت ها در مورد این که چگونه به بهترین شیوه، (بی دبلیو‌سی) را تقویت کنند، آشکار کرد. با این حال، آنها همچنین زمینه های مهم اختلاف نظر، همراه با تنش های ژئوپلیتیک گسترده تر بین چین، روسیه و آمریکا را اثرگذار بر مذاکره ها نشان دادند. یافتن زمینه مشترک کافی برای گفتگوی موفقیت آمیز درباره دست آوردهای اساسی در نهمین کنفرانس بازنگری در ۲۰۲۲ چالش برانگیز خواهد بود، ولی پتانسیل راه حل اجرایی سازی سازش به وسیله هریک از سه کشور به روشنی بیان کردن برنامه هایی برای رسیدگی به مسائل مربوط به پایداری، شفافیت و پاسخگویی وجود دارد.

#### خلع سلاح و کنترل سلاح های شیمیایی

اختلاف ها در چارچوب (بی دبلیو‌سی) بیشتر در مذاکره های ۲۰۲۱ بنا بر کنوانسیون سلاح های شیمیایی ۱۹۹۳ (سی دبلیو‌سی) بازتاب داده شد. تلاش های پیوسته ای از سوی شمار کمی از بازیگران برای کاهش اهمیت و به چالش کشیدن اقتدار و کار گروه های بازرسی سازمان منع سلاح های شیمیایی (آپ سی دبلیو) و سازمان ملل وجود داشت. بررسی های سلاح های شیمیایی در سوریه ادامه دارد. اگرچه هیچ مورد جدیدی از کاربرد سلاح های شیمیایی در ۲۰۲۱ گزارش نشده است، ولی از مجموع ۸۰ مورد بررسی شده تاکنون، استفاده از سلاح های شیمیایی اینک در ۲۰ مورد تایید شده یا مشکوک است. در پایان ۲۰۲۱، (آپ سی دبلیو) اعلام کرد که اظهارنامه های سوریه همچنان دربردارنده «شکاف ها، ناسازگاری ها و ناهمخوانی های شناسایی شده» است.

مسمومیت الکسی ناولنی شهروند روس با عامل اعصاب نوویچوک در اوت ۲۰۲۰ هنوز به طور رسمی تا پایان ۲۰۲۱ بررسی یا حل نشده بود، و همچنان به ایجاد تنش های سیاسی بین روسیه و چندین کشور غربی ادامه داد. ایالات متحده آمریکا تنها کشور دارنده شناسایی شده رسمی عضو (سی دبلیو‌سی) است که تسلیحات شیمیایی که هنوز نابود نشده دارد. انتظار می رود تا پایان ۲۰۲۳ فعالیت های نابودی باقی مانده خود را تکمیل کند. ●

کنوانسیون ۱۹۸۱ سلاح های متعارف خاص (سی سی دیلیو)، معاهده اصلی چندجانبه برای مهار سلاح های غیر انسانی — همچون سلاح های آتش ز، سلاح های انفجاری در مناطق پر جمعیت (نی دیلیو ای پی ای)، مهمات خوشه ای، مین های زمینی، بمب های دست ساز و بقایای مواد منفجره از جنگ — در کنار کنوانسیون ۱۹۷۷ مین ضد نفر، و کنوانسیون ۲۰۰۸ مهمات خوشه ای است. در حالی که پیشرفت در اجرای دو معاهده آخری در ۲۰۲۱ ادامه یافت، شمار کمی از کشورها بار دیگر مانع از پیشرفت در بیشتر دستور کار ششمین کنفرانس بازنگری کنوانسیون (سی سی دیلیو) شدند.

پس از سال ها پیشرفت کم سرعت برای رسیدگی به آسیب های انسانی (نی دیلیو ای پی ای) در چارچوب (سی سی دیلیو)، فرآیند جداگانه ای به رهبری ایرلند در نظر دارد یک اعلامیه سیاسی درباره استفاده از آنها تهیه کند. پس از تأخیرهای مربوط به کووید-۱۹، روند همفکری در ۲۰۲۱ از سر گرفته شد و انتظار می رود که بیانیه ای سیاسی در ۲۰۲۲ تصویب شود.

#### سیستم های تسلیحاتی خودمختار

تلاش ها برای مهار سیستم های تسلیحاتی خودمختار (ای دیلیوسی) از ۲۰۱۷ از سوی گروهی از کارشناسان دولتی (جی جی نی) سرپرستی شده است. گفتگوهای (جی جی نی) در ۲۰۲۱ از دو راه دنبال شد: درباره جنبه های قانونی، اخلاقی و نظامی توسعه و استفاده از (ای دیلیوسی)؛ و درباره گزینه های اداره (ای دیلیوسی). با این حال، اختلاف های اساسی مانع (جی جی نی) برای ارائه پیشنهادهای اساسی به کنفرانس بازنگری (سی سی دیلیو) درباره این دو راه، و نیز درباره دستور العمل آینده (جی جی نی) شد. کنفرانس بازنگری سرانجام دستور العمل کمتر جاه طلبانه ای برای (جی جی نی) اتخاذ کرد، و اجازه داد گفتگوها درباره (ای دیلیوسی) در چارچوب (سی سی دیلیو) در ۲۰۲۲ ادامه یابد. با این وجود، نبود پیشرفت اساسی شاید برخی از کشورها را به سوی راه های جایگزین برای دستیابی به ابزاری الزام آور قانونی هدایت کند.

در نوامبر ۲۰۲۰ ایالات متحده از معاهده ۱۹۹۲ آسمان های باز خارج شد، و در ژانویه ۲۰۲۱ روسیه اعلام کرد که همین کار را انجام خواهد داد. پس از به اجرا در آمدن خروج روسیه در دسامبر ۲۰۲۱، به نظر رسید که بیشتر طرف های دیگر مانده در این معاهده عزم برای ادامه اجرای آن داشتند، گرچه آینده بلند مدت این معاهده نامشخص باقی ماند.

#### حکمرانی فضای مجازی

تلاش های بین المللی برای واپایش استفاده خرابکارانه از فناوری اطلاعات و ارتباطات همچنان به دلیل اولویت های متفاوت دولت ها و تنش های ژئوپلیتیک با اختلال روبروست. با این وجود، ۲۰۲۱ به طور کلی سال پربراری برای حکمرانی سایبری بود. تلاش های اصلی دولت-محور در ۲۰۲۱ در دو فرآیند موازی سازمان ملل ادامه یافت: یکی (جی جی نی)، و دیگری گروه کاری نامحدود (آئی دیلیوجی).

#### تحولات در امنیت فضا

تحولات در امنیت فضا در ۲۰۲۱ بر سه مسئله تمرکز داشت: توسعه همیشگی توانایی های ضدفضای تهاجمی (با آزمایش های نوین گزارش شده چین و روسیه)؛ افزایش علاقه به فعالیت های کره ماه، دربرگیرنده توسعه دو مشارکت بین المللی متمایز (یکی به رهبری امریکا و دیگری از سوی چین و روسیه)؛ و حمایت گسترده از مباحث جدید درباره رفتار مسئولانه در فضا در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، دربرگیرنده موافقت برای تشکیل یک (آئی دیلیوجی) مبتنی بر اجماع برای پیشبرد گفتگو ها. ●



طی ۲۰۲۱، مجموعه ای از تلاش های جهانی، چندجانبه و منطقه ای در جستجوی تقویت نظارت ها (و اپایش) بر تجارت سلاح های متعارف و اقلام دارای کاربرد دوگانه مرتبط با سلاح های متعارف، شیمیایی، بیولوژیک و هسته ای و سیستم های پرتابگر آنها بود. عضویت در تشکیلات مختلف بین المللی و چندجانبه که در صدد ایجاد و پیشبرد استانداردهای توافق شده برای تجارت اسلحه و اقلام با کاربرد دوگانه اند، بی تغییر باقی ماند. در دولت رئیس جمهور جو بایدن، امریکا در ابزارها و فرآیندهای کنترل صادرات بین المللی و چندجانبه به طور کامل تری مشارکت داشت. با این همه، تنش بین ایالات متحده و چین بر سر محدودیت های امریکا برای انتقال اقلام کاربرد دوگانه شاید اجماع بین المللی به طور فزاینده ای شکننده درباره استفاده از و اپایش چندجانبه صادرات را به عنوان ابزار عدم گسترش تضعیف کند.

#### معاهده تجارت اسلحه

هفتمین کنفرانس کشور های عضو معاهده تجارت اسلحه ۲۰۱۳ (ای تی تی) به شکل ترکیبی در ۲۰۲۱ برگزار شد. استحکام بخشی تلاش ها برای ریشه کنی تجارت غیر قانونی سلاح های کوچک و جنگ افزار های سبک (اس ای ال دبلیو) و تضمین مدیریت کارآمد انبار این سلاح ها، تمرکز مضمونی کنفرانس بود. برخی از مشکلاتی که (ای تی تی) پیشتر با آن روبرو بود، به ویژه کاستی هایی در پایداری به گزارش دهی الزامی، کاهش شمار گزارش های در دسترس عموم و نپرداختن کمک های مالی مورد نیاز از سوی بسیاری از کشورهای عضو، ادامه پیدا کرد. افزون بر این محدودیت های مربوط به کووید-۱۹ به این معنی بود که کار در مجمع نوینباد تبادل اطلاعات انحرافی نمی تواند آغاز شود.

#### سازمان ملل (۱۳) تحریم

• افغانستان (ان جی اف؛ طالبان) • جمهوری آفریقای مرکزی (جزئی؛ ان جی اف) • جمهوری دموکراتیک کنگو (جزئی؛ ان جی اف) • ایران (جزئی) • عراق (ان جی اف) • داعش، القاعده و افراد و موجودیت های وابسته • کره شمالی • لبنان (ان جی اف) • لیبی (جزئی؛ ان جی اف) • سومالی (جزئی؛ ان جی اف) • سودان جنوبی • سودان (دارفور) (جزئی) • یمن (ان جی اف)

#### اتحادیه اروپا (۲۱) تحریم

اجرای تحریم های سازمان ملل (۱۰):

• افغانستان (ان جی اف؛ طالبان) • جمهوری آفریقای مرکزی (جزئی؛ ان جی اف) • جمهوری دموکراتیک کنگو (جزئی؛ ان جی اف) • عراق (ان جی اف) • داعش، القاعده و افراد و موجودیت های وابسته • کره شمالی • لبنان (ان جی اف) • لیبی (جزئی؛ ان جی اف) • سومالی (جزئی؛ ان جی اف) • یمن (ان جی اف)

تحریم های تسلیحاتی اتحادیه اروپا با پوشش وسیع تری

نسبت به هم تیان خود در سازمان ملل (۳):

• ایران • سودان جنوبی • سودان

تحریم های بی همتای سازمان ملل (۸):

• بلاروس • چین • مصر • میانمار • روسیه • سوریه • ونزوئلا • زیمبابوه

#### اتحادیه عرب (۱) تحریم

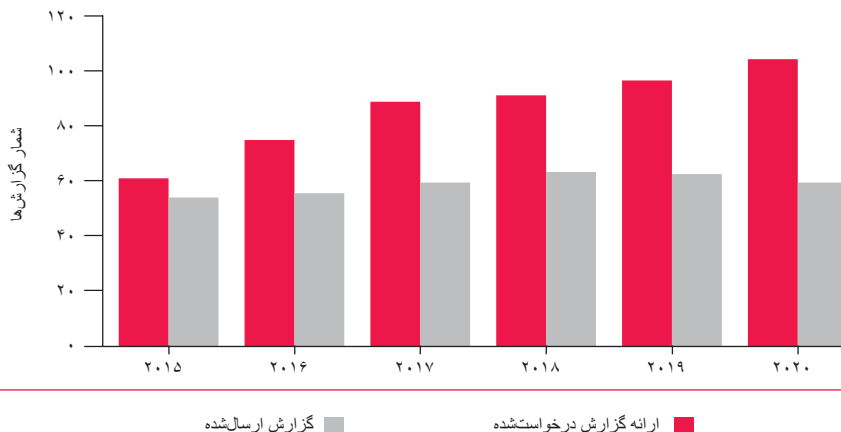
• سوریه

داعش = دولت اسلامی در عراق و شام؛ (ان جی اف) =

نیروهای غیردولتی؛ جزئی = تحریم امکان انتقال اسلحه به دولت در کشور هدف را فراهم می کند، در صورتی که شرایطی ویژه برآورده شده باشند.

#### تحریم های تسلیحاتی چندجانبه

در طی ۲۰۲۱، ۱۳ تحریم سازمان ملل، ۲۱ تحریم اتحادیه اروپا (تی یو) و ۱ تحریم اتحادیه کشورهای عرب اجرا شد. تحریم تسلیحاتی چندجانبه نوینی وضع نشد. سطح اجماع بین المللی پیرامون تصمیم گیری درباره لغو و تمدید تحریم های تسلیحاتی سازمان ملل در ۲۰۲۱ بیش از ۲۰۲۰ بود. برای نمونه، امریکا تلاش خود را برای بازتحمیل تحریم های سازمان ملل علیه ایران کنار گذاشت؛ و چین و روسیه پس از این که پیشتر رای ممتنع داده بودند، به تحریم تسلیحاتی سودان جنوبی رای موافق دادند. به هر حال، گزارش های هیئت ها و گروه های کارشناسان سازمان ملل به مستندسازی موارد زیاد نقض ها ادامه دادند و برخی از کشورها — دربرگیرنده چین و روسیه — در صدد جلوگیری از انتشار برخی گزارش ها یا تأثیرگذاری بر کار این هیئت ها برآمدند.



#### کنترل های اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا برای اجرای چهار رژیم کنترل صادرات در بازار واحد خود، مبنای قانونی مشترکی برای واپایش صادرات اقلام، نرم افزار و فناوری دارای کاربرد-دوگانه، و تا اندازه ای اقلام نظامی مقرر کرده است. در ۲۰۲۱ نسخه جدید مقررات کاربرد-دوگانه اتحادیه اروپا به اجرا درآمد و (ئی یو) و کشورهای عضو کار برای شفاف سازی چگونگی اجرای آن را آغاز کردند. اعضای پارلمان اروپا همچنین ابتکاری را با هدف افزایش نقش نهادهای (ئی یو) در واپایش صادرات اسلحه راه اندازی کردند. (ئی یو) و امریکا همکاری خود را در زمینه کنترل صادرات در ۲۰۲۱ بیشتر کردند، ولی تفاوت های بنیادین در درون (ئی یو) و نیز بین (ئی یو) و ایالات متحده ممکن است اثر این تلاش ها را محدود کند. ●

#### رژیم های کنترل صادرات

محدودیت های مربوط به کووید-۱۹ همچنان بر کار چهار رژیم کنترل صادرات چندجانبه — گروه استرالیا (ای جی)، درباره سلاح های شیمیایی و بیولوژیک، رژیم کنترل فناوری موشک (ام تی سی آر)، گروه تأمین کنندگان هسته ای (ان اس جی) و ترتیبات واسنار درباره کنترل های صادراتی برای سلاح های متعارف و کالاها و فناوری های کاربرد-دوگانه (دبلیو ای) اثرگذار بود. تنها (ان اس جی) و (ام تی سی آر) نشست های عمومی سالانه برگزار کردند، و این همه گیری همچنان تصمیم گیری و گفتگو درباره موضوع های سیاسی و فنی را محدود کرد، اگرچه تغییر اصلاحی کوچکی در فهرست های کنترل (ای جی)، (ام تی سی آر)، و (دبلیو ای) انجام شد. در نوامبر ۲۰۲۱، چین تصویب قطعنامه ای با اکثریت کم در کمیته اول مجمع عمومی سازمان ملل را به دست آورد که استفاده از اقدامات کنترل صادرات ملی و چندجانبه را برای اهداف امنیت ملی نکوهش کرد.



## توافق نامه های کنترل تسلیحات و خلع سلاح در حال اجرا،

۱ ژانویه ۲۰۲۲

- ۱۹۲۵ پروتکل منع استفاده از گازهای خفه کننده، سمی یا سایر گازها و روش های جنگی میکروبی در جنگ (پروتکل ژنو ۱۹۲۵)
- ۱۹۴۸ کنوانسیون پیشگیری و مجازات جنایات نسل کشی (کنوانسیون نسل کشی)
- ۱۹۴۹ کنوانسیون ژنو در حمایت از غیرنظامیان در زمان جنگ؛ و پروتکل های یک و دو سال ۱۹۷۷ در رابطه با حمایت از قربانیان درگیری های مسلحانه بین المللی و غیربین المللی
- ۱۹۵۹ معاهده جنوبگان
- ۱۹۶۳ معاهده منع آزمایش سلاح های هسته ای در جو، فضای ماورای جو، و زیر آب (معاهده منع محدود آزمایش، پی تی بی تی)
- ۱۹۶۷ معاهده اصول حاکم بر فعالیت های دولت ها در کوش و بهره برداری از فضای ماورای جو، شامل ماه و دیگر اجرام آسمانی (معاهده فضای ماورای جو)
- ۱۹۶۷ معاهده منع سلاح های هسته ای در امریکای لاتین و کارائیب (معاهده تلاتلولکو)
- ۱۹۶۸ معاهده عدم گسترش سلاح های هسته ای (معاهده عدم گسترش، ان پی تی)
- ۱۹۷۱ معاهده منع استقرار سلاح های هسته ای و دیگر سلاح های کشتار جمعی در بیستر دریا و کف اقیانوس و خاک زیر آن (معاهده بیستر دریا)
- ۱۹۷۲ کنوانسیون منع توسعه، تولید و انباشت سلاح های میکروبی (بیولوژیک) و سمی و انهدام آنها (کنوانسیون سلاح های بیولوژیک و سمی، بی تی دبلیو سی)
- ۱۹۷۴ معاهده محدودیت آزمایش های زیرزمینی سلاح های هسته ای (معاهده منع آزمایش آستانه ای، تی تی بی تی)

- ۱۹۷۶ معاهده انفجارهای هسته ای زیرزمینی برای اهداف صلح آمیز (معاهده انفجارهای هسته ای صلح آمیز، پی ان تی تی)
- ۱۹۷۷ کنوانسیون منع کاربرد نظامی یا هرگونه استفاده دشمنانه از فنون تغییر دهنده محیط زیست (کنوانسیون ان ماد)
- ۱۹۸۰ کنوانسیون حفاظت فیزیکی مواد هسته ای و تاسیسات هسته ای
- ۱۹۸۱ کنوانسیون منع یا محدودیت استفاده از سلاح های متعارف خاص که ممکن است وارد آورنده جراحات بیش از حد یا دارای اثرات بدون تبعیض باشند (کنوانسیون سی سی دبلیو یا کنوانسیون سلاح های غیر انسانی)
- ۱۹۸۵ معاهده منطقه عاری از سلاح های هسته ای در جنوب اقیانوس آرام (معاهده راروتونگا)
- ۱۹۹۰ معاهده نیروهای مسلح متعارف در اروپا (معاهده سی اف تی)
- ۱۹۹۲ معاهده آسمان های باز
- ۱۹۹۳ کنوانسیون منع توسعه، تولید، انباشت و کاربرد سلاح های شیمیایی و نابودی آنها (کنوانسیون سلاح های شیمیایی، سی دبلیو سی)
- ۱۹۹۵ معاهده منطقه عاری از سلاح های هسته ای آسیای جنوب شرقی (معاهده بانکوک)
- ۱۹۹۶ معاهده منطقه عاری از سلاح های هسته ای آفریقایی (معاهده پلینداپا)
- ۱۹۹۶ توافق نامه کنترل تسلیحات خرده منطقه ای (توافق نامه فلورانس)
- ۱۹۹۷ کنوانسیون بین- امریکایی ضدتولید غیرمجاز و قاچاق اسلحه، مهمات، مواد منفجره و سایر مواد مرتبط (سینفا)
- ۱۹۹۷ کنوانسیون منع کاربرد، انباشت، تولید و انتقال مین های ضدنفز و نابودی آنها (کنوانسیون ای پی ام)
- ۱۹۹۹ کنوانسیون بین - امریکایی شفافیت در خرید تسلیحات متعارف
- ۲۰۰۱ پروتکل کنترل سلاح های گرم، مهمات و سایر مواد مرتبط در منطقه جامعه توسعه آفریقایی جنوبی (اس ا دی سی)



## گاه شمار ۲۰۲۱، رویدادهای منتخب

- ۶ ژانویه. هواداران رئیس جمهور در حال برکناری ایالات متحده دونالد جی. ترامپ به ساختمان کنگره امریکا حمله ور شدند و کنگره را به ترک محل واداشتند.
- ۱ فوریه. کودتا در میانمار، آنگ سان سوچی را از قدرت برکنار کرد و حکومت نظامی را بازگرداند.
- ۱۰ مارس. یک دولت یکپارچه در لیبی برای نخستین بار از ۲۰۱۴ تشکیل شد.
- ۲۸ آوریل. درگیری های جدی بر سر اختلاف های مرزی بین قرقیزستان و تاجیکستان در آسیای مرکزی روی داد.
- ۱۵ مه. حمله هوایی اسرائیل یک ساختمان بلند اداری محل کار چند رسانه خبری در غزه را با اوج گیری زدو خورد بین نیروهای اسرائیلی و فلسطینی ها نابود کرد.
- ۱۰ ژوئن. فرانسه از کاهش ۵۰۰۰ سرباز در عملیات بارخین در مالی خبر داد.
- ۱۸ ژوئیه. یک بررسی بین المللی آشکار می کند که جاسوس افزار برای هدف قرار دادن سران کشورها، در کنار هزاران فعال، روزنامه نگار و مخالف در سراسر جهان به کار گرفته می شود.
- ۱۵ اوت. پایتخت افغانستان، کابل را طالبان تسخیر کرد.
- ۱۶ سپتامبر. استرالیا، انگلستان و ایالات متحده امریکا شراکت امنیتی سه جانبه نوینی را به نام «ای یوکی یواس» باهم اعلام کردند.
- ۱۸ اکتبر. روسیه اعلام کرد که گفت و گوی دیپلماتیک با سازمان پیمان اتلانتیک شمالی (ناتو) را متوقف خواهد کرد.
- ۱ نوامبر. شمار جان باختگان ثبت شده بر اثر کووید-۱۹ از ۵ میلیون نفر فراتر رفت.
- ۱۲ دسامبر. گروه هفت (ج۷) از روسیه درخواست می کند که تنش زدایی کند، و از انجایی که تنش بین روسیه و اوکراین افزایش می یابد، راه های دیپلماتیک را پی گیری کند.

- ۲۰۰۴ پروتکل نایروبی برای منع، کنترل و کاهش سلاح های کوچک و سبک در منطقه دریاچه های بزرگ و شاخ آفریقا
- ۲۰۰۶ کنوانسیون اکوآس سلاح های کوچک و سبک، مهمات آنها و سایر مواد مرتبط
- ۲۰۰۶ معاهده منطقه عاری از سلاح های هسته ای در آسیای مرکزی (معاهده سمی پالاتینسک)
- ۲۰۰۸ کنوانسیون مهمات خوشه ای
- ۲۰۱۰ معاهده اقدامات برای کاهش و محدودسازی بیشتر سلاح های تهاجمی استراتژیک (استارت جدید)
- ۲۰۱۰ کنوانسیون آفریقای مرکزی برای کنترل سلاح های کوچک و سبک، مهمات آنها و تمام قطعات و اجزای قابل کاربرد برای ساخت، تعمیر و مونتاژ آنها (کنوانسیون کینشاسا)
- ۲۰۱۱ سند وین ۲۰۱۱ در مورد اقدامات اعتمادسازی و امنیت سازی
- ۲۰۱۳ معاهده تجارت اسلحه (ای تی تی)
- ۲۰۱۷ معاهده منع سلاح های هسته ای (لازم الاجرا شده در ۲۲ ژانویه ۲۰۲۱)

### موافقت نامه هایی که هنوز لازم الاجرا نیستند، ۱ ژانویه ۲۰۲۲

- ۱۹۹۶ معاهده منع جامع آزمایش هسته ای (سی تی بی تی)
- ۱۹۹۹ توافق نامه در مورد تعدیل معاهده سی اف نی

### تهدادهای همکاری امنیتی

تحولات در ۲۰۲۱ دربرگیرنده موارد زیر بود: کاستاریکا به عضویت سازمان توسعه و همکاری اقتصادی درآمد؛ ساموآ عضو اژانس بین المللی انرژی اتمی شد؛ و گینه، مالی و سودان از اتحادیه آفریقا تعلیق شدند، در همان حال که گینه و مالی نیز در پی کودتاهای نظامی از جامعه اقتصادی کشورهای آفریقای غربی به طور موقت اخراج شدند. ●



## باتک داده های هزینه های نظامی سیبری

هزینه های نظامی سالانه کشورها را از ۱۹۴۹ ارائه می دهد، و امکان مقایسه هزینه های نظامی کشورها را به ارزش محلی با قیمت های جاری؛ به دلار آمریکا با قیمت های جاری؛ به دلار آمریکا با قیمت های ثابت و نرخ تبدیل ارز؛ و به عنوان سهمی از تولید ناخالص داخلی فراهم می آورد.

## باتک داده های صنعت اسلحه سازی سیبری

داده های سالانه از کل درآمد و درآمد حاصل از فروش اسلحه و خدمات نظامی را از ۲۰۰۲ برای ۱۰۰ شرکت با بالاترین میزان فروش اسلحه در جهان در برمی گیرد. داده های شرکت های چینی سال های ۲۰۱۵ و پس از آن را دربردارد.

## باتک داده های انتقال اسلحه سیبری

تمام موارد جابه جایی بین المللی سلاح های متعارف بزرگ را از ۱۹۵۰ نشان می دهد. این جامع ترین منبع اطلاعات به طور عمومی در دسترس در مورد انتقال بین المللی جنگ افزار است.

## باتک داده های تحریم های تسلیحاتی سیبری

اطلاعات مربوط به تمام تحریم های تسلیحاتی را که از سوی یک نهاد بین المللی، مانند اتحادیه اروپا یا سازمان ملل یا گروهی از ملت ها وضع شده است، ارائه می کند. تمام تحریم هایی را که از ۱۹۹۸ در حال اجرا هستند، و یا به مرحله اجرا در آمده اند، دربردارد.

## باتک داده های گزارش های ملی سیبری

ارتباط به تمام گزارش های ملی قابل دسترسی درباره صادرات اسلحه را فراهم می آورد؛ و همواره به روز می شود تا پیوند به گزارش های ملی تازه منتشر شده درباره صادرات اسلحه را در برگیرد.

## باتک داده های عملیات صلح چندجانبه سیبری

اطلاعات مربوط به تمام عملیات صلح سازمان ملل و غیرسازمان ملل که از ۲۰۰۰ اجرا شده است، دربرگیرنده مکان، تاریخ استقرار و عملیات، دستورالعمل، کشورهای شرکت کننده، شمار پرسنل، بودجه ها و کشته شدگان را ارائه می دهد.

دسترسی به داده های سیبری می تواند در تارنمای سیبری پیدا شود. ●



نحوه سفارش سالنامه سبیری ۲۰۲۲

سالنامه سبیری ۲۰۲۲: تسلیحات، خلع سلاح و امنیت بین المللی  
منتشر شده به صورت چاپ شده و برخط از سوی انتشارات دانشگاه آکسفورد

شابک ۲-۳-۲۸۸۳۰۳-۱۹-۰-۹۷۸، گالینگور  
شابک ۳-۳-۱۹۷۹۶۱-۱۹-۰-۹۷۸، آنلاین

اطلاعات بیشتر در [www.sipriyearbook.org](http://www.sipriyearbook.org) در دسترس است



**STOCKHOLM INTERNATIONAL  
PEACE RESEARCH INSTITUTE**

Signalistgatan 9  
SE-169 72 Solna, Sweden  
Telephone: +46 8 655 97 00  
Email: [sipri@sipri.org](mailto:sipri@sipri.org)  
Internet: [www.sipri.org](http://www.sipri.org)



# سالنامه سیپری ۲۰۲۲

## تسلیمات، خلع سلاح و امنیت بین‌المللی

سالنامه سیپری منبع معتبر و مستقلی از داده‌ها و تحلیل‌هایی در مورد تسلیمات، خلع سلاح و امنیت بین‌المللی است. مروری از تحولات در امنیت بین‌المللی، تسلیمات و فناوری، هزینه‌های نظامی، تولید اسلحه و تجارت اسلحه، درگیری‌های مسلحانه و مدیریت درگیری‌ها را به همراه تلاش‌هایی برای کنترل تسلیمات متعارف، هسته‌ای، شیمیایی و بیولوژیک ارائه می‌دهد.

این جزوه پنجاه و سومین جلد از سالنامه سیپری که تحولات در طی ۲۰۲۱ را پوشش می‌دهد، خلاصه می‌کند، دربرگیرنده

- درگیری‌های مسلحانه و مدیریت درگیری‌ها، با مرور کلی درگیری‌های مسلحانه و فرایندهای صلح در قاره آمریکا، آسیا و اقیانوسیه، اروپا، خاورمیانه و آفریقای شمالی، و آفریقای جنوب صحرا، و نیز تمرکز بر روندهای جهانی و منطقه‌ای در عملیات صلح
- هزینه‌های نظامی، انتقال بین‌المللی تسلیمات و تحولات تولید اسلحه
- نیروهای هسته‌ای جهان، با مرور کلی هر یک از نه کشور هسته‌ای و برنامه‌های نوسازی هسته‌ای آنها
- کنترل تسلیمات هسته‌ای، دربردارنده تحولات در گفتگوی راهبردی روسیه-آمریکا، توافق هسته‌ای ایران و معاهده‌های خلع سلاح و کنترل سلاح‌های هسته‌ای دربرگیرنده لازم الاجرا شدن معاهده منع سلاح‌های هسته‌ای
- تهدیدهای امنیتی شیمیایی و بیولوژیک، از جمله تأثیر همه‌گیری کووید-۱۹، بررسی ادعاهای مربوط به استفاده از سلاح شیمیایی در سوریه و تحولات در ابزارهای حقوقی بین‌المللی ضد جنگ شیمیایی و بیولوژیک
- کنترل تسلیمات متعارف، با تمرکز بر تسلیمات غیرانسانی و دیگر سلاح‌های متعارف با نگرانی انسان‌دوستانه، دربرگیرنده تلاش‌هایی برای قاعده‌مندی سیستم‌های سلاح‌های خودمختار و رفتار دولتی در فضا و فضای سایبری، و نیز تحولات در معاهده آسمان‌های باز
- کنترل‌های تجارت اسلحه و کاربرد-دیوگانه، دربرگیرنده تحولات در معاهده تجارت اسلحه، تحریم‌های تسلیماتی چندجانبه و رژیم‌های کنترل صادرات، و فرایندهای بازنگری در چارچوب قانونی اتحادیه اروپا برای این‌گونه نظارت‌ها

و نیز پیوست‌های ارائه‌کننده فهرست‌وار توافق‌نامه‌های کنترل تسلیمات و خلع سلاح، نهادهای همکاری امنیتی بین‌المللی، و رویدادهای مهم ۲۰۲۱.